

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TURİST GÖÇERLER, SERBEST ZAMAN ENGELLERİ VE
SOSYAL UYUM: İSTANBUL'DA YAŞAYAN ULUSLARARASI
ÖĞRENCİLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

AHMED MALKA

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Beden Eğitimi ve Spor Programı

OCAK, 2023

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TURİST GÖÇERLER, SERBEST ZAMAN ENGELLERİ VE
SOSYAL UYUM: İSTANBUL'DA YAŞAYAN ULUSLARARASI
ÖĞRENCİLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

AHMED MALKA
(Y2016.220011)

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Beden Eğitimi ve Spor Programı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ali Selman ÖZDEMİR

OCAK, 2023

ONAYFORMU

ONUR SÖZÜ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum ‘Turist Göçerler, Serbest Zaman Engelleri ve Sosyal Uyum: İstanbul’da Yaşayan Uluslararası Öğrenciler Üzerine Bir Araştırma’ adlı çalışmanın tarafımdan bilimsel ahlak ve geneleklere aykırı düşecek bir yardıma baş vurmamaksızın yazdığım ve yararlanığım eserlerin kaynakçada gösterilen eserlerden oluşturduğunu, bunlara atıf yaparak yarar lanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

AHMED MALKA

ÖNSÖZ

Yüksek lisans tez çalışmamın yürütülmesi esnasında, çalışmalarına yön veren, bilgi ve yardımlarını esirgemeyen ve bana her türlü desteği sağlayan danışman hocam, Doç. Dr. Ali Selman Özdemir'e en içten teşekkürlerimi sunarım. Yüksek lisans tez çalışmam esnasında tecrübelerine başvurduğum Doç. Dr. Ali Selman Özdemir, Doç. Dr. Aydın Karaçam ve Eda Gökçelik hocalarıma teşekkürlerimi iletmek istiyorum. Tez çalışmamın uygulama aşamasında çalışmaya gönüllü olarak katılan ve İstanbul'da yaşayan değerli uluslararası kişilere teşekkürü bir borç bilirim. Hayatımın bu en yorucu ve en keyifli yolculuğu sürecinde beni yalnız bırakmayan her zaman yanımda olan ve değerli desteklerini esirgemeyen öncelikle çok kıymetli annem Ameerah HASHİM ve babam İdrees JABBAR'a çok teşekkür etmek istiyorum.

Ocak, 2023

AHMED MALKA

TURİST GÖÇERLER, SERBEST ZAMAN ENGELLERİ VE SOSYAL UYUM: İSTANBUL'DA YAŞAYAN ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, İstanbul ilinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sosyal uyum ve serbest zaman engellerinin incelenmesidir. Araştırma, ilişkisel tarama modelinde betimsel bir çalışma olup, örnekleme uygun örnekleme yöntemi ile oluşturulmuştur. Araştırmaya, İstanbul ilinde çeşitli üniversitelerde öğrenim gören, 21 ve 56 yaşları arasında 231 kadın (%39.6) ve 353 erkek (%60.4) olmak üzere toplam 584 öğrenci katılmıştır (\bar{X} yaş=26.71, ss=3.36). Araştırmada kullanılan veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, demografik özellikler ve rekreasyonel katılım alışkanlıklarını ölçen sorulara yer verilmiştir. İkinci bölümde ise; Alexandris ve Carrol (1997) tarafından geliştirilmiş, Türk kültürüne adaptasyonu Gürbüz ve ark. (2020) tarafından yapılmış Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18 (BZEÖ-KF) ile Ward ve Kennedy (1999) tarafından geliştirilmiş, Wilson (2013) tarafından revize edilmiş (SCAS-R) ve Türkçe uyarlaması Şalvarcı ve Ünüvar (2019) tarafından yapılmış Sosyo-Kültürel Uyum Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde, betimsel istatistikler, ikili karşılaştırmalarda t testi, çoklu karşılaştırmalarda tek yönlü varyans analizi ANOVA testi ve Pearson Korelasyon testinden yararlanılmıştır. İstatistiksel analizler, %95 güven aralığı ve $\alpha=.05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; uluslararası öğrencilerin sosyo-kültürel uyum ölçeği ve boş zaman engelleri ölçeği puanlarında üniversite türlerine, düzenli olarak sürdürdükleri bir rekreasyonel etkinlikleri olup olmadığına, herhangi bir sosyal kulüp veya öğrenci topluluğuna üye olma durumlarına ve öğrenim gördükleri programlara göre anlamlı farklar olduğu tespit edilmiştir. Ek olarak, öğrencilerin Türkiye'de bulunma süreleri arttıkça sosyo-kültürel uyum becerisini daha fazla gösterirken yaşları ve Türkiye'de

bulunma süreleri arttıkça serbest zaman engellerini de daha fazla deneyimledikleri belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler:Serbest zaman engelleri, sosyal uyum, rekreasyon, uluslararası öğrenciler, göçmenlik.

TOURIST NOMADS, LEISURE CONSTRAINTS AND SOCIAL COHESION: A RESEARCH ON INTERNATIONAL STUDENTS LIVING IN ISTANBUL

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the social cohesion and leisure time barriers of international students studying in Istanbul. The research is a descriptive study in the relational survey model, and its sample was formed by convenience sampling method. A total of 584 students, 231 female (39.6%) and 353 males (60.4%), between the ages of 21 and 56, studying at various universities in Istanbul participated in the study (\bar{X} age=26.71, sd=3.36). The data collection tool used in the research consists of two parts. In the first part, questions measuring demographic characteristics and recreational participation habits are included. In the second part; Developed by Alexandris and Carrol (1997), adapted to Turkish culture by Gurbuz et al. (2020) Leisure Barriers Scale-18 (LCQ-SF), developed by Ward and Kennedy (1999), revised by Wilson (2013) (SCAS-R) and the Turkish adaptation of the Socio-Cultural Adaptation Scale by Şalvarcı and Ünüvar (2019) was used. In the analysis of the data, descriptive statistics, t-test in paired comparisons, one-way analysis of variance in multiple comparisons, ANOVA test and Pearson Correlation test were used. Statistical analyses were evaluated at 95% confidence interval and $\alpha=.05$ significance level. According to the research results; It has been determined that there are significant differences in the socio-cultural adaptation scale and leisure time barriers scale scores of international students according to the type of university, whether they regularly pursue recreational activities, whether they are a member of any social club or student society, and the programs they study. In addition, it has been determined that as the duration of stay in Turkey increases, students show more socio-cultural adaptation skills, while they experience more leisure time barriers as their age and duration of stay in Turkey increase.

Key Words: Leisure constraints, social cohesion, recreation, international students, immigration.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ONUR SÖZÜ	i
ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	x
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	xi
I. GİRİŞ	1
A. Araştırmanın Problemi.....	3
B. Araştırmanın Amacı.....	3
C. Araştırmanın Önemi	3
D. Araştırmanın Sınırlıkları.....	4
II. ARAŞTIRMAYA YÖNELİK TEMEL KAVRAMLAR.....	5
A. Zaman Kavramı	5
1. Çalışma Zamanı	6
2. Çalışma Dışı Zamanı.....	6
3. Serbest Zaman Sınırlandırılması.....	7
a. Serbest Zamanın Önemi	7
b. Serbest Zaman Etkinlikleri	8
4. Boş Zaman	9
a. Boş Zamanların Değerlendirme Önemi.....	10

b. Boş zamanı etkileyen faktörler	10
c. Boş Zaman Temel Fonksiyonları	11
B. Rekreasyon Kavramı	11
1. Rekreasyonun Özellikleri.....	13
a. Rekreasyonun temel özellikleri	14
2. Rekreasyonun Yararları	15
3. Rekreasyonun Sınıflandırılması.....	17
a. Rekreasyonu amaçlarına göre sınıflandırmak	17
b. Mekansal açıdan rekreasyon çeşitleri	18
c. Katılımcıların milliyetlerine göre rekreasyon çeşitleri.....	18
d. Bireyin etkinliklere katılma şekline göre rekreasyon çeşitleri	18
e. Katılımcıların yaşlarına göre rekreasyon çeşitleri	19
f. Katılımcıların sayısına göre rekreasyon çeşitleri.....	19
g. Fonksiyonel açıdan rekreasyon çeşitleri	19
4. Rekreasyon Aktivitelerin Sınıflandırılması	19
a. Çeşitli kriterlere göre sınıflandırmak.....	20
b. Amaçlarına göre sınıflandırma	20
5. Rekreasyon İhtiyacı	21
6. Rekreasyon Aktivitelere Katılımı Engelleyen Faktörler.....	23
7. Sosyal Uyum.....	24
8. Göçmenlik.....	28
III. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	32
A. Araştırmanın Modeli.....	32
B. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	32
C. Veri Toplama Araçları	32
D. Sosyo Kültürel Uyum Ölçeği (SKUÖ- R).....	33

E. Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18 (BZEÖ-KF).....	33
F. Verilerin Toplanması	33
G. Verilerin Analizi	34
IV. BULGULAR.....	35
V. TARTIŞMA VE SONUÇ	40
VI. ÖNERİLER	43
VII.KAYNAKLAR	44
EKLER.....	56
ÖZGEÇMİŞ.....	62

KISALTMALAR LİSTESİ

BZEÖ-KF	: Boş Zaman Engelleri Ölçeği-Kısa Form
LCQ-SF	: Leisure Constraints Questionnaire-Short Form
SCAS-R	: Socio-Cultural Adaptation Scale-Revised
SKUÖ-R	: Sosyo Kültürel Uyum Ölçeği
TDK	: Türk Dil Kurumu

ÇİZELGELER LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 1.	Katılımcıların serbest zaman engelleri ve sosyo-kültürel uyum ölçeği puanlarının cinsiyete göre <i>t testi</i> sonuçları	35
Çizelge 2.	Katılımcıların serbest zaman engelleri ve sosyo-kültürel uyum ölçeği puanlarının üniversite türlerine göre <i>t testi</i> sonuçları	35
Çizelge 3.	Katılımcıların serbest zaman engelleri ve sosyo-kültürel uyum ölçeği puanlarının serbest zamanlarında düzenli olarak sürdürdükleri bir rekreasyonel etkinlikleri (hobi-amatör-gönüllülük vb. gibi) olup olmadığına göre <i>t testi</i> sonuçları.....	36
Çizelge 4.	Katılımcıların serbest zaman engelleri ve sosyo-kültürel uyum ölçeği puanlarının herhangi bir sosyal kulüp veya öğrenci topluluğuna üye olup olmadıklarına göre <i>t testi</i> sonuçları.....	36
Çizelge 5.	Katılımcıların serbest zaman engelleri ve sosyo-kültürel uyum ölçeği puanlarının öğrenim gördükleri programlara göre ANOVA testi sonuçları.....	37
Çizelge 6.	Katılımcıların serbest zaman engelleri ve sosyo-kültürel uyum ölçeği puanlarının yaş ve Türkiye’de bulunma sürelerine göre korelasyon testi sonuçları.....	38
Çizelge 7.	Ölçek Alt Boyutlarına İlişkin Ortalama Puanlar.....	38

I. GİRİŞ

Öğrenci turistler ya da turist göçerler olarak da nitelendirilen uluslararası öğrencilerin dahil olduğu insan hareketliliği, günümüzde dünya genelinde yaklaşık dokuz milyon bireyin eğitim almak için evinden uzakta, farklı bir kültür ve iklimde yaşama ayak uydurması, sosyal hayata adapte olmaya çalışması anlamına gelmektedir. Yükseköğretim programlarına kayıtlı uluslararası öğrenciler, 2019 yılı verilerine göre dünya çapında 8 milyon 900 binin üzerindedir (OECD, 2022). Bu dinamikte, Türkiye'deki uluslararası öğrenci hareketliliği de yıldan yıla gelişmektedir. 2020-2021 öğretim yılı verilerine göre Türkiye yaklaşık 224 bin uluslararası öğrenciyi ağırlamakta, İstanbul ise bu sayının 65 binine ev sahipliği yapmaktadır (COHE,2022).

Küreselleşmenin sonuçlarından biri olan insan hareketliliği, farklı coğrafyalardan toplumların etkileşimini sınırlayan engellerin ortadan kalkması anlamında pozitif bir görünüm taşırken (Öz,2016), 'sosyal uyum' boyutunda cevap aranması gereken sorular barındırmaktadır. Serbest zamanlar, söz konusu sorular arasında sahip olduğu önem açısından bu araştırmanın konusunu oluşturmaktadır.

Sosyal uyum; güven, aidiyet duygusu, katılım ve yardım etmedeisteklilik ve bunların davranışsal görünümelerini içeren bir dizi tutum ve normla karakterize edilen, toplum üyeleri arasındaki dikey ve yatay etkileşimlerle ilgili bir durumdur (Chan vd., 2006). Daha sade bir tanımlasosyal uyum; yeni standart ve değerlerle baş etmek ve toplum üyeleri ile olabildiğince iyi bir şekilde geçinmeyi içeren psikolojik bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Barrabeevd., 1955).

Sosyal uyum, onu meydana getiren iki temel bileşen olan kültürlenme (bireyin doğduğu kültürü öğrenme süreci) ve kültürleşmenin (bireyin doğduğu kültürden farklı kültürlerle teması sonucunda o kültürü öğrenme süreci)alt boyutları olarak düşünülebilecek aidiyet, yaşam kalitesi ve sosyal ilişkiler (Schiefer&Noll,2017) gibi çeşitli dinamikler yoluyla sağlanabilmektedir. Bireyin

kendi toplumuna veya farklı bir topluma aidiyet göstermesi, yaşam kalitesini geliştirmesi ve sosyal ilişkiler kurmasında ise serbest zamanların önemi büyüktür.

Serbest zaman; bireyin dinlenmek, eğlenmek, rahatlamak, yenilenmek, öğrenmek, keşfetmek, kendini geliştirmek, kısaca kendini gerçekleştirmek gibi bir amaçla, sosyal, kültürel, sanatsal veya sportif tabanlı, açık veya kapalı alanlarda, aktif veya pasif bir şekilde, bireysel ya da grupla çeşitli etkinliklere katılabildiği, yaşamsal gereklilikler ve çalışma zamanı dışında kalan, bireyin tamamen özgürce kullanabileceği bir zaman dilimini ifade etmektedir. Bireyin, bu zaman diliminde yani serbest zamanlarında yukarıdaki tanıma uygun herhangi bir etkinliğe katılması ise, rekreasyon olarak tanımlanmaktadır. Yukarıdaki tanımdan anlaşılabilirdiği gibi, serbest zamanlarda birey herhangi bir etkinlik içinde yer almayı tercih edebileceği gibi, kişisel veya çevresel bir takım bariyerlerden, farklı bir ifade ile serbest zamanlar ile ilgili yaşanan çeşitli engellerden kaynaklı, hiçbir etkinlik içinde yer almayabilir.

Serbest zaman engelleri; bireyin serbest zaman faaliyetlerine katılmasını önleyen, tekrar sayısını azaltan, katılım arzusunu kıran, aktivite hizmetlerinin avantajını ortadan kaldıran faktörler (Jackson & Henderson, 1995) olarak tanımlanarak 1980'lerden itibaren serbest zaman literatüründe önemli bir yere sahip olmaya başlamıştır (Jackson, 1983; Searle & Jackson, 1985). Serbest zaman literatürüne "engeller" olarak giren bu faktörler aslında serbest zaman aktivitelerine katılımı durdurmamakta, aktiviteye katılımı "kısıtlayıcı" faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır (Gürbüzvd., 2020).

Uluslararası öğrencilerin serbest zaman engelleri ile ilgili deneyimlerinin aydınlatılması, geliştirilecek önerilerle birlikte öğrencilerin rekreasyona erişimini kolaylaştırarak sosyal uyum sağlamalarında yardımcı bir etken olabileceği düşünölmektedir. Ayrıca, ölkeler arasında önemli bir rekabet alanına dönüşen öğrenci hareketliliğinde, Türkiye'nin cazibe merkezi olmayı sürdürebilmesi ve rekreasyona erişimde fırsat eşitliğinin sağlanması adına önem arz etmektedir.

Uluslararası öğrenciler ile ilgili alanyazın incelendiğinde, bir kampüs ziyaretinde bulunan öğrencilerin yaklaşık %30'unun, üniversiteyi tercih etme kararında kampüs içerisindeki rekreasyon, spor ve fitness olanakları ve kalitesinin etkili olduğu sonucu görölmektedir (Haines, 2001; NIRSA, 2009). Özellikle

üniversitelerin rekreasyon merkezlerini kullanan öğrencilerin kişisel gelişim, sosyal bağlılık, üniversiteye entegrasyon ve eğitimin sürdürülebilirliği gibi konularda daha fazla gelişme gösterdiği, rekreasyonel spor etkinliklerine katılımın, sosyal gelişim ve eğitimin sürdürülebilirliği üzerine pozitif etki yarattığı konusu spor ve rekreasyon uzmanları tarafından uzun yıllardır tartışılmaktadır (Henderson, 2010).

Ulusal alan yazın incelendiğinde, uluslararası öğrenciler örnekleminde yapılan çalışmaların daha çok sosyo-ekonomik sorunlara ve sosyal uyuma odaklandığı, serbest zaman davranışları, serbest zaman engelleri ve sosyal uyum ilişkisinde ise sınırlı sayıda çalışmaya ulaşıldığı görülmektedir (Zerengök, 2016; Uluç vd., 2020; Eşiyok & Gülcan, 2021; Yapıcı vd., 2022). Bu yönüyle, çalışmanın alan yazına özgün bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, İstanbul ilinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sosyal uyum ve serbest zaman engellerinin incelenmesi ve çeşitli değişkenlere göre karşılaştırılmasıdır.

A. Araştırmanın Problemi

Araştırmanın ana problemi; İstanbul ilinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sosyal uyumları ve serbest zaman engelleri ile rekreasyonel aktivitelere katılım alışkanlıkları ve demografik değişkenler arasında anlamlı bir fark var mıdır?

B. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, İstanbul ilinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sosyal uyum ve serbest zaman engellerinin incelenerek, sosyal uyum ve serbest zaman engelleri ile rekreasyonel aktivitelere katılım alışkanlıkları ve demografik değişkenler arasında anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenmesidir.

C. Araştırmanın Önemi

Özellikle çalışma dünyasında insanlar arası uyum çok önemlidir. Hergün belki onlarca belki de yüzlerce insan ile iletişime girebiliyor. Daha başarılı

olabilmemiz hiç şüphesiz insanlar arası kullandığımız iletişimde daha uyumlu olmamızda yatıyor. İnsanlar ile uyumlu iletişim sağlamak için onları sevmenize gerek yoktur, insanın hayataki tecrübe ve yaşanmışlığı, çevresine uyum sağlaması üzerinde etkisi vardır. İletişimin ilk kuralı olarak siz konuşmaya başlamadan önce insanların sizinle ahenk içinde olmasını beklersiniz. Uyum aslında iki yönlü olarak harmonize hale gelmektir. Uyum sağlandığı zaman iki insan birbirinden ne kadar farklı olursa olsun birbirlerini dinleyeceklerdir. Elbette size benzer insanlar ile birlikte olmak isteyecek onlarla beraber çalışmak isteyeceksiniz, ancak dünyanın geri kalanı farklı becerilere, bilgilere, eğitime ve hatta düşüncelere sahip insanlar ile dolu ve bu insanlar ne yazık ki sizinle aynı fikirde ya da düşüncede değil. Alanyazın incelendiğinde, sosyal uyumun sağlanmasında serbest zamanların ve rekreasyonel aktivitelere katılımın önemine işaret eden çeşitli araştırmalar olduğu görülmekte, ancak Türkçe alanyazında sınırlı sayıda çalışmaya ulaşılmaktadır (Taşçı, 2020). Bu yönüyle, çalışmanın alanyazına özgün bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışma İstanbul'da yaşayan uluslararası öğrencilerin sosyal uyumlarını ölçmek ve boş zamanlarını engelleyen faktörlerin incelenmesi yönünde önem taşımaktadır.

D. Araştırmanın Sınırlıkları

Bu araştırma, 2021-2022 eğitim öğretim yılında İstanbul'da yaşayan ve çeşitli yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören uluslararası öğrenciler ile sınırlıdır. Buna göre araştırmaya 21-56 (\bar{X} yaş = 26.71, ss= 3.36) yaşları arasında 231 kadın ve 353 erkek olmak üzere toplamda 584 öğrenci katılmıştır.

II. ARAŞTIRMAYA YÖNELİK TEMEL KAVRAMLAR

A. Zaman Kavramı

Zaman, saat, dakika ve saniye gibi sürelerle tanımlanır. Dünyanın hem kendi hem de güneş etrafında dönmesi ile birlikte mevsimler ve günler oluşur. 24 saatlik zaman dilimine gün adı verilir. Günün ilk saatleri tan, fecr, kuşluk, seher ve sabah olarak tanımlanır. Daha sonraki vakitler öğle, ikinci, akşam ve gece yarısıdır. Zaman, fiziksel zaman, biyolojik zaman ve psikolojik zaman olarak üçe ayrılabilir. Birçok insan değeri ölçülemeyen zamanı tesadüfler ve şans faktörleri ile kullanmaktadır. Bir bireyin, toplumun, örgütün vb. kurumların hangi meslekten olursa olsun, başarılı olmasında zaman anlayışının büyük rolü vardır (Gürbüz vd, 2012). Başarılı olmak için, tasarruf edilemeyen, sadece tüketilip ve geri getirilmesi mümkün olmayan zamanın etkili ve verimli kullanılması gerekmektedir. Vakit kelimesiyle eş anlamlı olan zaman Arapça kökenli (zeman) kelimesinden Türkçe'ye geçmiştir (Arslan, 2012).

Soyut bir kavram olan zaman elle tutulamaz ve gözle görülemez. Gezegenlerin hareketleri, güneşin doğup batması ve iklimlerin değişmesi zamanın geçtiğinin en önemli kanıtları arasında yer alır. Tarihte zaman kavramı ilk kez Antik Mısır İmparatorluğunda ortaya çıkmıştır. İlk saat (kum saati) Mısırlılar tarafından kullanılmıştır. Kum saatlerinden sonra birçok farklı saat, farklı coğrafyalarda ve bölgelerde kullanılmaya başlanmıştır. Su ve güneş saatleri de on birinci yüzyıldan bu yana kullanılmaktadır (Traşcı, 2015).

Zamanın göreceli etkilerini pek çok kez yaşıyoruz. Zaman bazen geçmek bilmezken, bazen hızlıca geçip gittiğini hissedebilir insan. Zaman kavramı olgusunda, beynimiz zamanı farklı bileşenlere göre kodlar ve böylelikle zamana dair farklı görsel algılar oluşur. İnsanların ortak deneyimidir mutluyken zamanın çabuk geçmesi, stresliyken de bir türlü geçip gitmeyen anlar. Çok önemli bir iş görüşmesinden sonra işe alınıp alınmama kararını beklerken geçen süre bir türlü geçmek bilmez. Ya da bir sınav sonucunu keza aynı ölçüde stresle bekleriz. Oysa

çok sevdiğimiz biri ile geçirdiğimiz zaman çabucak geçer ve zamanın geçmesini istemeyiz (Özkirişçi, 2021).

Albert Einstein, kuantum fiziği ile birlikte zamanla ilgili çok önemli araştırmalar yapmıştır. Görecelik Kuramını geliştiren Alman bilim adamı, zamanın uzayın farklı bölgelerinde daha hızlı ya da yavaş geçtiğini kanıtlamıştır. Soyut bir oluşum olan zamanın belirli köşeleri bulunan ve tatmin edici bir tanımı bulunmamaktadır. Bunun nedeni olarakta içeriğinde birden fazla durumu barındırmasıyla ilgilidir (Üstün, 2013).

1. Çalışma Zamanı

İnsan yaşamını devam ettirebilmesi açısından lüzumu olan gelir elde etmek, hayatı kazanmak noktasında fiilen ortaya konan iş ile beraber iş görme zamanına çalışma zamanı denir (Hacıoğlu vd, 2003). Günümüzde elde edilen gelir tek başına bireylerin sosyal statüsünü belirlemekte, yapılan tüketim (özellikle gösteriş amaçlı tüketim) sosyal statünün belirlenmesine ve güçlendirilmesine yönelik olmaktadır. Bu nedenle bir üretim-tüketim sarmalından bahsetmek mümkündür. Bunun anlamı üretici güç olan emeğin aynı zamanda çeşitli biçimlerde tüketimin içerisine çekilmesinin yanı sıra üretici olmayan kişilerin de tüketim içerisine çekilmesidir (Omay, 2008).

İnsanların iş hayatına dair birçok beklentileri vardır. Bunlardan en önemlileri, iyi bir iş, maddi getirisi yüksek, ilerisi için iş garantisi bulunan, çalıştığı yer ile ilgili toplumda yada dış çevresinden kabul gören bir nitelikte olması, iş yerindeki mesai arkadaşlarıyla düzeyli ilişkiler kurması, ilerleme potansiyelinin olduğu ve toplum içerisinde yaptığı iş ile genel bir saygınlığın olması (Tınar, 1996), bunun ile birlikte kişilerin çalışma zamanlarının dışında kalan serbest zamanlarında da kendilerini birçok alanda geliştirme imkanı verecektir.

2. Çalışma Dışı Zamanı

Çalışma dışı zaman dediğimizde literatürde kişinin uyku, yemek ve dinlenme zamanı olarak tanımlanmaktadır. Serbest zaman, zamanın işle ilgili kısmı dışındaki zaman dilimlerini de içerir (Karaküçük, 1995). Bu, insanların kendilerini ve hayatlarının diğer alanlarını geliştirdikleri günün zamanıdır. Boş

zaman kavramı genellikle boş zaman kavramıyla karşılaştırılabilir. Boş zaman, çalışma saatleri dışındaki boş zamandır. Boş zaman, çalışma saatleri dışında serbestçe geçirilen zamandır. Boş zaman, bir kişinin iş dışı faaliyetlere harcadığı zaman dilimidir ve boş zamanın bir parçasıdır.

3. Serbest Zaman Sınırlandırılması

Mieczkowski'nin boş zamanı herhangi bir aktivite yapılmadan geçen zamandır ve boş zaman, boş zaman ve boş zaman kavramları birbirine çok yakındır ve diğer dillerdeki Türkçe çevirilerinde tam karşılığı olmadığı için tartışmalı olabilmektedir. Olağanüstü sayılabilecek faaliyetlerde bulunmak için harcanan zaman olarak tanımlanır. İnsanların zamanı kullanma şekillerinde benzerlikler vardır. Zamanın mal veya hizmet üretimine ayrılan kısmı, yani (çalışma süresi). Bazıları aile sorumlulukları, bazıları sosyal sorumluluklar ve bazıları da yemek yemek ve uyumak gibi yaşamsal görevler için var. Kalan süre ise boş zamandır (Arslan, 2011).

Serbest zaman faaliyetleri, ekonomik çıkarları hedeflemeyen, farklı amaç ve yöntemleri olan, tamamen kişisel tercihler olan, kişisel boş zaman diliminde olan, zorunlu meslekleri arasında yer almayan, kullanımı tamamen serbest olan faaliyetleri ifade eder. (Arslan, 2010). Günümüzde geçmişe oranla insanların boş zamanları giderek genişlemektedir. Avrupa standartlarına göre, bir insanın 80 yıllık ömrünün %32'si boş zamanlardır, bu oran Türk kentlilerinde yaklaşık %40'tır (Küçüktopuzlu ve diğerleri, 2003).

a. Serbest Zamanın Önemi

Serbest zaman zamanı kullanmak, insanları daha deneyimli ve hayata daha odaklı hale getirebilir. Dinlenmek hepimiz için ihtiyaç olarak görülür ancak kendimizi geliştirmek için zaman ayırmak ve çeşitli aktivitelere katılmak daha güçlü, daha düzenli bir karaktere katkıda bulunur. Boş zamanın değerlendirilmesi bir nevi dinlenmedir (Tezcan, 1994). Boş zamanı olumlu kullanmanın diğer bazı faydaları ise aşağıdaki gibidir.

- Başarı isteği sağlamak
- Arkadaşlık ve Dostluk gibi toplumsal ilişkiler kurmak
- Yeni deneyimler edinmek

- Bedensel ve ruhsal güçlülük
- Macera yaşamak isteği
- Duygusal deneyim
- Güzelikten hoşlanma
- Hizmet etmek duygusu

b. Serbest Zaman Etkinlikleri

Serbest zaman, insan yaşamının tüm dönemlerine nüfuz eden, birbiriyle ilişkili kişisel ve toplumsal gelişim ve yaşam kalitesi konularını kapsayan bir kavramdır (Arslan 2011). Serbestzaman olarak adlandırılan modern çağda, serbest zaman alanı ve hemen hemen tüm diğer alanlar muazzam değişimlere uğramış ve çok sayıda serbest zaman faaliyetini içeren serbest zaman aktivite yoğunluğunun seçimi çok gerekli hale gelmiştir. Serbest zamanın çoğu insan tarafından gelişigüzel kullanılması hayatlarını değiştiriyor. Çok az eğitim gerektiren ya da hiç eğitim gerektirmeyen sıradan serbest zaman etkinlikleri birey için oldukça tatmin edici etkinliklerdir. Kişilerin kolaylıkla doyum ve içsel ödüller kazanabilecekleri, asıl amacı eğlenmek olan kısa süreli etkinliklerdir (Eravşar, 2020).

Serbest zamanları değerlendirme etkinlikleri, bireylerin serbest zamanlarında kendi arzularıyla, katılım gösterdikleri maddi kazanç elde etmeyen, bireylerin tatmin seviyelerini arttıran bir dizi faaliyettir. Söz konusu faaliyetler çoğunlukla unsurlarına ve icra edildikleri yerlere göre farklılık gösterirken, bireyler mevcut durumlarına, kadın-erkek oluşlarına, eğitimlerine, elde ettikleri imkanlara ve yeteneklerine göre bu aktivitelere katılım gösterirler (Şen vd., 2015). Sıradan serbest zaman etkinliklerinden alınan doyum da kısa sürelidir ve hiçbir şekilde bir kariyer sunmaz. Sıradan serbest zaman etkinlik biçimleri birbirinden çok farklı olabilir; parkta gezinme, havai fişek gösterisi izleme, pikniğe gitme ve öğle sonrası dinlenmek kısa süreliğine uyumak yanında, sapkın serbest zaman etkinlikleri de bunlara dahildir. Serbest zaman içrtsinde yapılabilecek şeyler: Oyunlar (amatör oanlar da dahil), dinlenme (oturmak, uyku gibi kısa süreliğine dinlenmek, amaçsızca dolaşmak), pasif eğlence (TV izlemek, müzik dinlemek), aktif eğlence (şans oyunları, parti oyunları), sohbet ve duygusal

uyarılar (yemek, içmek, geziye çıkmak) (Stebbins, 1999; Stebbins, 2007; WLO, 2001; WLCE, 2000).

4. Boş Zaman

Boş zamanı belirlediğimizde genellikle kullandığımız zaman dilimine serbest zaman dilimi denir. Bu kavram İngilizce'de "boş zaman" anlamında gelir; "boş zaman, evlilik, özgürlük, boşluk, özgürlük" anlamı gelir. Diğer bir deyişle serbest zaman; kişinin çalışmadığı, uyumadığı ve temel ihtiyaçlarını karşılamadığı süreler. Öte yandan (Crandall, 2018) boş zaman kavramını herhangi bir saikle ihtiyaçlar için harcanan boş zaman olarak tanımlar. Tezcan'a (2019) göre boş zaman, "bireylerin kendilerine ve beklentilerine karşı tüm beklentileri ve bağlardan kurtulup kendi seçtikleri etkinlikleriyle uğraşmaları uzun sürüyor. Boş zaman konseptinin ortaya çıkması, makineleşmenin hızının bir yansıması zamanları muhafaza ediyorlar (Karaküçük, 1997) ve kişinin kendi alacağı, kendisi ve başkaları için zor olan ve kişisel arzularına tercih ettiği bir faaliyette bulunduğu zaman olarak da inceleniyor. Bu, kullanıcıları kullanmak için tasarlanıyor (Tezcan, 1993). Bu genellikle istemeden yaptıklarımızın ve yapmamız gerekenlerin zorlamak için boş zamanlarıdır (Torkildsen, 2005). Genellikle özgür iradenin bir tercihi olarak yorumlanan boş zaman, dolaylı ifade edilmesi gerekmeyen, isteyerek ve isteyerek kullanılan (Karakuş ve diğerleri, 2007) ve tamamen gönüllü bir çaba ve tüm ifade eden bir zaman dilimidir. Toplumla hizmet ederken dinlenme, yaşama, bilgi, deneyim geliştirme, zihinsel ve ihtiyaç duyduğu hazzı ulaşma, inançları yerine getirme ve yeniden yaratma taleplerinde kendini gösteren bir çabalar zinciridir (Yetim, 2005). Boş zaman, bireylerin kişisel gelişimlerinde iş, yoğun yaşam ve düşüncelerden kurtulabilecekleri, aile ve arkadaşlık çevreleri oluşturmada kalıcı etki olan, günlük yaşam için gerekli olan zamanlar dışında kullanılan zaman dilimini ifade eder. (Kılbaş, 2010). İnsanların ihtiyaçlarının karşılanmasını ve sağlanmasını önemliyse, kendine boş zaman kazandırmayı ve bunu en verimli şekilde kullanmak da bir o kadar önemlidir (Gülbahçe, 1996). Öyle ki; insanların boş zamanlarını doğru ve etkili bir şekilde kullanırsa günlük yaşamlarında depolamak istedikleri enerjiyi sağlayabilirler. Rekreatyonel etkinliklerin olumlu rolüne rağmen, insanların günlük yaşamlarında iş ve yaşam dışında diğer etkinlikler bunaltıcı ve tekrarlayıcı iken, boş zaman tüm bu etkileri ortadan kaldırmak için

fırsat sunar (Balcı vd., 2002). İnsanların çoğu nedenden dolayı başınız belaya girebilir. Ayrıca yaşamları için çok olumlu ve dikkat çekici etkinliklere katılırlar (Gürbüz ve diğerleri, 2007).

a. Boş Zamanların Değerlendirme Önemi

- Boş zamanların değerlendirilmesi ile insanların dinlenme ve eğlenme gereksinimleri karşılanır. Böylece bireylerin hayata bağlılıkları güçlenir, ve kişiler mutlu kılınmış olurlar.
- Boş zamanlarını iyi değerlendiren kişi sağlıklı bir kişilik geliştirir.
- Boş zamanları değerlendirme bireylere çeşitli doyumlar sağlar. Bu doyumlara örnek olarak; yaratma zevki, arkadaşlık kurma gibi sosyal doyumlar, macera ve yeni deneyimler edinme arzusu, başarı duygusu, fiziksel sağlamlık, zihinsel güçleri kullanma, duygusal doyum, dinlenme ve rahatlama vb, verilebilir.

b. Boş zamanı etkileyen faktörler

Boş zamanları etkileyen faktörlerin arasında en çok baskın olan ve engeleyici faktör olarak bilinenler arasında kentleşme ve çalışma süresinin sınırlı olduğudur.

- Kentleşme

Kentleşme insanların toplu hâlde yaşama gereksinimlerinin en somut örneğidir. Kentli insanların “boş zamanları” için ortak eğlence ve dinlenme mekânları oluşturulmuştur. Sinema, tiyatro, müzikholler, stadyumlar ortak eğlence ortamları olarak kentleşmenin önemli sonuçlarındandır.

- Çalışma süresinin sınırlılığı

Sanayileşmenin önemli etkenlerinden biri de insan çalışmasının belirli saatler içinde düşünülmesi ve sınırlanmasıdır. Gündüzlü ve geceli çalışma bu kategorik yaklaşım içinde sekiz saat olarak düzenlenmiştir. Bu saatlerin dışında kalan zamanın tümünün uyku ile geçirilmesi mümkün olmadığına göre artan zamanın nasıl ve ne şekilde kullanılacağı düşüncesi boş zamanı değerlendirme olgusunu getirmiştir.

c. Boş Zaman Temel Fonksiyonları

Boş zaman kavramının gelişim sürecine bakıldığında, sanayi devrimi ile çalışma, tasarruf, sermaye birikimi gibi kavramların yeni toplumsal değerler olarak ortaya çıktığı ve boş zamanların savurganlık ve tembellik olarak değerlendirildiği görülmektedir. Çalışmaya büyük önem verilen sanayi devrimidöneminde boş zaman, yorulan bireylerin fiziksel gücünü tamir eden ve dengesini yeniden bulmasına yardımcı olan dinlenme fonksiyonunu yerine getirmektedir. Ancak burada dinlenmenin fiziksel yorgunluğu giderebilmesine karşın, sinir sistemini ve bireyin ruhsal yapısını mutlaka yeniden canlandıracağı gerçeği gözden uzak tutulmaktadır. Bu zamanın dinlenme fonksiyonu kadar önemli diğer iki fonksiyonu da vardır. Bunlar “eğlenme” ve “gelişim” fonksiyonlarıdır. Bu iki fonksiyonun bilincine ise sonraki dönemlerde varılmıştır(Güngörmüş, 2007).

Eğlenme fonksiyonu: Kişilerdeki ruhsal bozuklukları onaran veya yaşanan olası problemlerden sonra keyif almayı ve hazzı içeren bir etkinliktir. Eğlenmek sadece kişinin can sıkıntısının giderilmesi için değil, bunun yanında kişinin bir sorunu unutmak için de yapılmaktadır (Çuhadar, 2022).

Dinlenme fonksiyonu: Kişilerin çalışma yaşantıları sonrası stres ve yorgunluklarını giderme, vücutlarında oluşan tahribatlar ve bunun yanında kas-sinir zedelenmesini yok eden bir fonksiyondur. Günümüzde kişiler günlük hayatlarında bunaldıkları zaman dinlenmek için birçok etkinliklere katılabilmektedirler. Bu etkinlikler spor, sanat vb. etkinlikler olabilir.

Gelişim fonksiyonu: Bireylerin sosyal hayatlarındaki katılımlarına olanak sağlayan ve bireyin karakterinin gelişmesine ve dış çevreye sergilemesine imkan tanıyan fonksiyondur (Karaküçük, 1999).

B. Rekreasyon Kavramı

Rekreasyon kelimesi latince “**re – creation**” kelimelerinden Türkçe’ye geçmiştir. Dilimize çevirdiğimizde yenilenme, canlanma, yeniden yapılanma gibi anlamlara gelir. İnsanların günlük zaman kullanımında çalışma dışı zamanı ve çalışma zamanı olarak iki bölüme ayrılır. Çalışma dışı serbest zamanı birey zorunluluklardan arınmıştır. Yaşamak için yemek, uyku, banyo vb. gibi kişisel

ihtiyaçlarını karşılaması ile zorunluluğun en az olduğu ve insanın hür iradesi ile kullanacağı isteğe bağlı kullandığı boş zamanı kapsar.

Bu "boş zaman" olumsuz yönde, "alışılmadık davranış" olumlu yönde kullanılırsa eğlenceye dönüşür. Çalışma saatleri gereklidir. Örneğin, bir öğrenci okula gidiyor veya bir öğretmen okul saatlerinde okulda. Farklı boyut ve sürelerdeki kişisel boş zamanlarda dinlenme, uzaklaşma, çevreyi ve havayı değiştirme, seyahat ederek yeni yerler görme, sağlıklı yaşama, birlikte vakit geçirme, çeşitli duyguları uyandırma, aileyi tatmin etme gibi birçok amaç vardır. İçeride ve dışarıda farklı yaşam biçimleri. Açık veya kapalı alanlarda, şehirlerde veya kırsal alanlarda aktif veya pasiftir (Özkan, 2018). Bu noktada eğlencenin önemi ön plana çıkıyor. Çünkü rekreasyon, toplum yaşamına gönüllü katılımı gerektiren, zorunlu uyku, temizlik, beslenme, çalışma ve ders çalışma süreleri dışında, dinlenme, eğlenme, bilgi ve becerilerin gelişmesi amacıyla bilinçli olarak gerçekleştirilen tüm etkinlikleri ifade eder (Demiray, 1987).

Rekreasyon sadece serbest zamanda yapılan, bireye göre bir amacı bulunan, kişisel tatmin ve gönüllülük esasına dayalı, başkasına devredilemeyen, bireyi canlandıran ve mutluluk veren, aktif ve pasif olarak yapılan ve her türlü fiziksel, sosyal, zihinsel ve ruhsal etkinlikler dizisidir (Güngörmüş, 2007). Ülkelerin özellikle sosyal hayatlarında, gelişmişlik derecelerine paralel olarak gittikçe önemi artan rekreasyon, çeşitli ülkelerde ya aynı isim altında ya da eğlence sanat, kültürel faaliyetler ile birlikte beden eğitimi ve sporda, dans, avcılık, balık tutma vb. gibi serbest zamanların bileşenleri ile ifade edilmektedir (Zorba, 2008). Rekreasyonel etkinlikler, insanı mecburi iş ve faaliyetlerden sonra yenilenmesine, dinlenmesine ve gönüllü bir şekilde uygulanan aktiviteler olarak da ifade edilebilmektedir. Son zamanlarda rekreasyon etkinliklerine katılımın epeyce fazlaşma olduğu görülmüştür (Bırol, S, Ş, ve Aydın, E, 2017).

Rekreasyon etkinliklerine olan talepteki artış nedenleri şu şekilde sıralanabilir;

- 1- Serbest zamandaki artış,
- 2- Kişi başına düşen gelir miktarındaki yükselme,
- 3- Teknolojideki gelişmeler,
- 4- Şehirleşmeye doğru eğilimler,

- 5- Nüfustaki artış ve hareketlilik,
- 6- Toplumun iletişim araçlarının etkisi, reklam ve propaganda,
- 7- Eğitim düzeyi ve kültür seviyesi artışı,
- 8- Değer yargılarının değişmesi,
- 9- Rekreasyon bilinci ve kültürü oluşması
- 10- Siyasi hegemonya ve bazı kurumların etkisi,
- 11- Çevre bilinci oluşması ve eko turizm,
- 12- Yenilenen sağlık bilinci ve entegre sağlık köyleri,
- 13- Tüketici tercihlerinde değişmelerdir (Hacıoğlu vd, 2003).

1. Rekreasyonun Özellikleri

Rekreasyon insanların boş zamanlarını değerlendirme etkinlikleridir. İş değildir ve kar amacı taşımaz. Bir aktivitenin rekreasyon sayılabilmesi için bireyin boş zamanında, bir iş ile herhangi bir bağlantısının veya herhangi bir sorumluluğunun olmadığı bir zamanda yapıyor olması gerekmektedir.

Doğadaki yaşam koşullarının beğenilmesi ve elde edilecek kazanımlar nedeniyle insanlar arasındaki çarpık kentleşmenin neden olduğu ciddi çevre kirliliği ile karşı karşıya kalması gerekir. Kentsel mekanlarda kentleşmenin gelişmeleriyle birlikte çevre banyolarının gidişatı insan hayatını da olumsuz yönde etkilemiştir. Bu olumsuz değerlendirmenin geri dönüşü olmadığı için insan eli değmemiş doğal alanlar her geçen gün azalmakta ve kalitesi her geçen gün bozulmaktadır. Bu durum boş zamanları bir dönemini haline getirmekte, başta kentliler olmak üzere herkes için fiziksel ve ruhsal sağlıktan kurtulmak, işin yarattığı stresten kaçmak gibi yararları bulunmaktadır. İnsanlar, yaşadıkları şehirlerdeki hayatın ağır yüklerinde yaşamak, onları dinlemek ve yalnız kalmak, doğayı dinleyip barındırmak, derin düşünmek, yeni insanlarla tanışmak ve içine girmek gibi çeşitli çevrelerden boş zamanlarını açık havada geçirmeleridir. Fiziksel dayanıklılık ve sağlık yoluyla yeni ortamlar ve güç kazanın(Kalkan, 2012).

Fiziksel ve ruhsal gereksinimlerini karşılama çabasında olan insanlar sosyal, kültürel, ekonomik ve fizyolojik olanakları ile boş zamanlarını değerlendirmek ve

ytirdikleri enerjilerini yeniden kazanmak amacıyla rekreasyon alanlarına yönelmişlerdir (Şahin, 2021). Böylece, etkinliklere katılım yoluyla kişiler kendilerini ifade edebilme, gizli güçlerini ortaya çıkararak geliştirme, yaratıcılıklarını artırma, beden ve ruh sağlığını koruma imkanına sahip olur (Tamer, 1998).

a. Rekreasyonun temel özellikleri

- Rekreasyon faaliyetlerinin seçimi gönüllü olmalıdır.
- Özgürlük hissi verir.
- Faaliyetlere devam ve iştirak etme zorunluluğu bulunmamalıdır.
- Her yaştaki ve cinsteki insanların faaliyetlere katılımlarına imkân verir.
- Rekreasyon faaliyetlerinde, seçme hakkı kişiye bırakılmalıdır.
- Rekreasyonel faaliyetler, her türlü açık veya kapalı alanlar ile her mevsim ve iklim şartlarında uygulanabilmektedir.
- Rekreasyon bir faaliyeti gerektirir.
- Rekreasyon haz neşe sağlayan bir faaliyettir.
- Rekreasyon evrensel olarak uygulanmaktadır.
- Rekreasyon kişinin kendisini ifade edebilme ve yaratıcı olabilmesine imkân sağlayıcı faaliyetler içermelidir.
- Rekreasyonun her kişiye göre bir amacı vardır.
- Rekreasyon çok çeşitli faaliyetleri içerir.
- Rekreasyon, toplumun geleneklerine, törelerine, ahlaki ve manevi değerlerine uygun olmalı ve sosyal değerlere ters düşmemelidir.
- Rekreasyon, bir faaliyet yapılırken, ikinci veya daha fazla faaliyetlere de ilgi duyma veya gerçekleştirme imkânı verir.
- Rekreasyon eylemi, planlı veya plansız, beceri sahibi kişilerle veya beceri sahibi olmayan kişilerle, organize olmuş ya da olmamış mekanlarda yapılabilmektedir.

- Rekreasyon, rekreatif etkinliklere katılma sonucu ortaya çıkan bir deneyimdir (Karaküçük, 2005)

2. Rekreasyonun Yararları

Rekreasyon çeşitli fiziksel, psikolojik ve sosyal faydalar sağlar. İnsan ihtiyaçları, Maslow'un ihtiyaçları hiyerarşisinde beşte birleştirildi. Bu basamaklar aşağıdan yukarıya doğru şu şekildedir: biyolojik ihtiyaçlar, güvenlik ihtiyaçları, ait olma ve sevgi ihtiyaçları, değer verilme, saygınlık ihtiyaçları ve kendini gerçekleştirme ihtiyaçları. İlk iki ihtiyaç temel ihtiyaçlardır. Temel ihtiyaçları tatmin eden bireyler, diğer ihtiyaçları ayrı ayrı tatmin etmeye motive olurlar. Rekreasyon, temel gereksinimler dış gereksinimlerin karşılanmasında önemli bir rol oynuyor. Rekreasyon etkinlikleri, kişisel ve toplumsal yararları nedeniyle bir ihtiyaç olarak görülmektedir.

Bireysel bağlatı; fiziksel olarak sağlığın iyi duruma getirilmesi, ruhsal ve zihinsel sağlığın olması, sosyal bir birey olması, iş verimliliği ve buna paralel iş başarısı, ekonomik olarak aktifleşme, mutlu bir birey olması, toplum açısından; toplumun dayanışma, bütünleşme ve birlikte hareket etmeyi sağlaması ve toplumun demokratik olgularını sağlamlaştırması, gibi nedenler sayesinde rekreasyona ihtiyaç duyulur (Özkan, 2018). Bunun yanında bireyin sosyal uyum davranışları, sosyal yetenekleri ve değerleri gelişme gösterir. Rekreasyon nesnelere ve kişilerle olan ilişkilerimizi düzenler, dünyayı tanımamızı gerçek ya da sembolik durumları algılamamızı sağlar. Birey bu algılar yoluyla öğrenir deneyim kazanır bilgiye ulaşır. Ayrıca rekreasyon bireyin çevresindeki binlerce uyarana cevap vererek kişilik kazanmasını sağlarken (Açıkada vd, 1990) Aynı zamanda insanlar etkinliklere katılarak kendilerini ifade etme, gizli güçlerini ortaya çıkarma ve geliştirme, becerilerini artırma, fiziksel ve ruhsal sağlıklarını korumaya sahip olurlar (Tamer, 1998). Boş zaman kullanımının birçok kişisel yararı vardır. Bunlar

- Yeni deneyimler kazandırmak,
- Üretkenliği artırmak
- Zihinsel güçlerin kullanımı ve deneyimi arttırmak,
- Bireye kendini ifade imkânı vermek,

- Başarı duygusunu ve yaratıcılığı artırmak
- Mutlu sağlıklı bireylerin topluma kazandırılmasına yardımcı olmak,
- Arkadaşlık ilişkilerinin kurulmasını sağlamak ve toplumsal çevreyi genişletmektir (ceylan, 2019).

Bu kapsamda rekreasyonun yararları şöyle ifade edilebilir

- Sportif faaliyetler ile fiziksel gelişim sağlanır, sağlıklı bireyler ortaya çıkar. Boş zamanlarını rekreatif etkinliklere ayıran kişiler zararlı alışkanlıklardan da uzak duracağı için toplumdaki genel sağlık harcamaları azalır. Rekreasyonun sağlık problemlerini önleyici etkisi kadar, giderici etkisi de vardır. Böylece yaşam kalitesi artar.
- Ruhsal gelişime katkıda bulunur. Özellikle şehir hayatında sık görülen monotonluk, tekdüze yaşam insanların moral değerlerinde negatif etkiye yol açar. Boş zamanlarını eğlenip dinlenebileceği rekreatif etkinliklere ayıran kişiler ruhsal doyum sağlar, mutlu olur, moral değerleri yükselir. Mutlu ve moral değerleri yüksek olan insanlar işlerinde başarılı olacağı gibi, toplumsal ilişkileri de sağlıklı olur. Ruhsal sağlığı gelişmiş toplumlarda suç oranı minimuma iner. Özel hayatın problemlerinden kaynaklanan ruhsal gerilimleri azaltır ve iç huzuru sağlar.
- Rekreatif etkinliklerin genellikle grup halinde yapılması ve iş birliğine dayanması kişinin sosyalleşmesini sağlar. Sosyal insanlar daha girişimci ruhlu olur ve bu da kişiyi başarıya götüren etkenlerden biridir. Bununla birlikte insanlarda dayanışma kültürü oluşur. Yeni arkadaşlıklar, dostluklar oluşur ve toplumsal bütünleşme sağlanır.
- Rekreatif etkinlikler genel olarak belirli kurallar çerçevesinde ve iş birliğine dayalı olarak yapılır. Özellikle çocukluk yaşlarından itibaren rekreatif etkinliklere katılan kişilerin sorumluluk bilinci üst düzeyde olacağı gibi, demokratik nitelikleri de gelişir.
- Rekreatif faaliyetler her yaş dönemindeki yaratıcılık gücünün ortaya çıkarılmasına ve bu gücünün geliştirilmesine hizmet eder. Çünkü rekreatif faaliyetler insanları düşünmeye, yeni fikirler üretmeye teşvik eder.
- Entelektüel gelişimi sağlar.

- Seyahate dayalı rekreatif faaliyetler ile eğitim ve kültür düzeyinde gelişim sağlanır. Özellikle okul çağındaki çocukların ve gençlerin düzenli olarak rekreatif faaliyetlere katılması derslerindeki başarılarını artırıcı etki yaratır. Çünkü derslerinin yoğunluğundan stres seviyesi yükselen bireyler, rekreatif etkinliklere katılarak ruhsal doyum sağlar, moral değerlerini yükseltir. Aynı zamanda kültürel gelişimine de katkıda bulunur. Bireyin çok yönlü gelişimi açısından rekreasyon önem taşır.
- Rekreasyon bilincine sahip olmayan bireyler boş zamanlarını genellikle TV izleyerek, bilgisayar başında oyun oynayarak, kumar oynayarak, uyuyarak vs. geçirir. Eğitim ve kültür düzeyi yüksek olan ve buna paralel olarak rekreasyon bilinci de üst düzeyde olan kişiler ise bedensel aktivite ve egzersiz, sinema, tiyatro, müze ziyareti, park-bahçe gezintisi, sosyal sorumluluk projeleri, okuma ve araştırma etkinlikleri gibi rekreatif etkinliklere katılarak kişisel gelişimlerine katkıda bulunurlar (Yılmaz, 2019).

3. Rekreasyonun Sınıflandırılması

Rekreasyonun sınıflandırılması, rekreasyonun fonksiyonlarına veya çeşitli kriterlerine bağlı olarak şekillenmektedir. Kişi, hangi amaç ve istek doğrultusunda bir rekreatif faaliyete katılmaya karar vermiş ise, buna uygun bir rekreasyon çeşiti ortaya çıkmaktadır. İnsanların her biri için ayrı ayrı amaçlar ve isteklerin bulunabileceği, buna paralel olarak da çok çeşitli rekreatif etkinliklerin olduğu düşünülürse, kesin bir grupta veya çeşitlendirme yapmanın zorluğu da ortaya çıkacaktır. Rekreasyon ile ilgili birçok sınıflandırılma yapılmıştır. Rekreasyon sınıflandırılmasında bireylerin, rekreatif etkinliklere katılım, amaç ve beklentilerinde yapılacak bir sınıflandırmanın daha etkin olacaktır (Serçek, 2015).

a. Rekreasyonu amaçlarına göre sınıflandırmak

- Dinlenme amacıyla yapılan rekreasyon etkinlikleri: Boş zamanın tamamen dinlenmek, yani beden ve ruh sağlığının devam ettirilmesi veya korunması için yapılan etkinliklerle değerlendirilmesidir.

- Kültürel amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri: Boş zamanın, eski sanat ve tarihi eserlerin, müzelerin gezilmesi ve diğer kültürel faaliyetlerle değerlendirilmesidir.
- Toplumsal amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri: Toplumsal ilişkiler kurmak ve geliştirmek amacına yönelik boş zaman değerlendirme etkinlikleridir.
- Sportif amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri: Aktif spor yaparak veya pasif şekliyle seyirci, taraftar yönetici veya başka bir şekilde boş zamanın sportif etkinliklerle değerlendirilmesidir.
- Turizm amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri: Öncelikle tatil dönemlerinde bulunduğu mekandan, başka mekanlara gezmek, görmek amacı ile gitmek suretiyle boş zamanı değerlendirmektir.
- Sanatsal amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri: Sanatın birçok dalından biri veya birkaçı ile uğraşarak boş zamanların değerlendirilmesidir.

Rekreasyonun sınıflandırılmasında, kişinin rekreasyon etkinliklerine katılmasına sebep olan amaçlar, istekler ve zevklerin etkili olduğu görüşü hakimdir (Karaküçük vd, 1995). Rekreasyon çeşitlerinin diğer bir sınıflandırılmasında ise mekan, amaç, fonksiyon gibi kriterlerin rol oynamaktadır. Bunun nedenini ise rekreasyonun çok yönlü olmasından kaynaklanmaktadır. Rekreasyonun sınıflandırması şu şekildedir (Hacıoğlu vd, 2003).

b. Mekansal açıdan rekreasyon çeşitleri

- Açık alan rekreasyonu
- Kapalı alan rekreasyonu

c. Katılımcıların milliyetlerine göre rekreasyon çeşitleri

- Ulusal rekreasyon
- Uluslararası rekreasyon

d. Bireyin etkinliklere katılma şekline göre rekreasyon çeşitleri

- Etkin (aktif) rekreasyon
- Edilgen (pasif) rekreasyon

e. Katılımcıların yaşlarına göre rekreasyon çeşitleri

- Küçük yaş
- Orta yaş
- Büyük yaş

f. Katılımcıların sayısına göre rekreasyon çeşitleri

- Ferdi (bireysel) rekreasyon
- Grup rekreasyonu

g. Fonksiyonel açıdan rekreasyon çeşitleri

- Ticari rekreasyon
- Estetik rekreasyon
- Sosyal rekreasyon
- Sağlık rekreasyonu
- Fiziksel rekreasyon
- Sanatsal rekreasyon
- Kültürel rekreasyon
- Turistik rekreasyonudur.

4. Rekreasyon Aktivitelerinin Sınıflandırılması

Sanayileşme ve teknolojik gelişmenin insanlığın zıt yönden olduğu boş zaman ve boş zaman kavramı üzerindeki olumlu ve olumsuz etkisi net olarak görülmektedir. Artık insanların iş yaşamında yaşam stresinden ve olumsuzluklarından kurtulmak için boş zamanlarını kalma, süreyi uzatmak, eğlenmek ve güzel vakit geçirmek için değerlendirmeye çalıştıkları görülüyor. İnsanlar doyum için çeşitli etkinliklere katılırlar. Rekreasyonel etkinliklerde bulunmamasında iki farklı ayırım vardır. Bunlar; zevk, amaç ve etkinliklere katılma isteklerine göre; sonradan ise çeşitli kriterlere göre incelemektedir (Karaküçük, 2008).

a. Çeşitli kriterlere göre sınıflandırmak

- Zamana göre: Rekreasyon aktivitelerinin yapılabilirliği mevsimlerin durumuna göre değişiklik göstermektedir. Buda onu zamana göre değişiklik göstermesine ve mevsimlere göre sınıflandırılmasını sağlamaktadır.

- Kullanılan mekâna göre: Rekreasyon faaliyetleri çeşitli mekanlarda yapılabilmektedir. Açık ve kapalı mekanlar da yapılan etkinlikler olarak temelde ikiye ayrılır. Ayrıca kırsal ve kentsel etkinlikler olarak da farklı bir sınıflandırma yapılmaktadır.

- Yaş faktörüne göre: Her yaş grubunun katılmaktan keyif aldığı aktiviteler değişiklik gösterir. Bu kategori aktivitelerin yaş gruplarına göre sınıflandırmasını ifade etmektedir.

- Faaliyete katılanların sayısına göre: Rekreasyon aktiviteleri kişi sayısına göre farklılık göstermektedir. Ferdi, çeşitli gruplarla, kitlesel ve aile şeklinde sınıflandırılabilir.

- Sosyolojik içeriğine göre: Lüks, geleneksel ya da belirli halk kesimlerinin desteklenmesiyle katılımın sağlandığı rekreasyon etkinliklerini ifade etmektedir (Karaküçük, 2008).

b. Amaçlarına göre sınıflandırma

- Toplumsal: Toplumsal ilişkileri geliştirmek için yapılan sosyal aktiviteleri ifade eder.

- Kültürel: Eski sanat ve tarihi eserlerin, müzelerin gezilmesi ve diğer kültürel faaliyetlerle değerlendirilmesidir.

- Sportif: Hem aktif hem de pasif şekilde yapılabilen sportif aktiviteler ve bu aktivitelerin seyretmeyi ifade eder.

- Turizm: Kültürel ve tarihi destinasyonları gezmek görmek amacıyla yapılan aktiviteler.

- Sanatsal: Çeşitli sanat dallarında yapılan aktiviteler.

- Dinlenme: Temel amaç dinlenmek ve hem fiziksel hem ruhsal anlamda bireyin zindeliğini sağlayan faaliyetler.

5. Rekreasyon İhtiyacı

Genel olarak bir eksiklik hissi ve aynı zamanda bu hissin giderilmesi arzusunun veya doğal yada sosyal yaşamdan doğmuş bir gerekliliğin ifadesine ihtiyaç denmektedir. İnsan, bir şeyin eksikliğini duyduğu zaman bu eksikliğini giderecek amaçlı eylemlerde bulunarak tatmin olmak ister. Amaçlı eylemler, ihtiyacı gidermeye yöneliktir. İhtiyaçlar davranışları başlatır ve devam ettirirler. İnsanların üzerinde onların düşünce ve karakterlerini belirtmesi bakımından doğrudan etkili olurlar. İhtiyaç kelimesi Türk Dil Kurumuna göre; herhangi bir şey için gerekli olma, ihtiyaç, gereklilik ve lüzumdur (TDK, 2019).

Bilindiği gibi ihtiyaçlar sınırsız ve sürekli. Öyle ki kişilerin gidermek zorunda oldukları, gidermeyi arzu ettikleri birçok sayıda ihtiyacı vardır ve bu ihtiyaçlar sürekli artma eğilimi göstermektedir. Bunun yanında kişilerde sevmeye, sevilme, toplumsal olarak kabul görme, tanınma, bağlılık, güvenlik, başarılı olma, güç kazanma, kendini gerçekleştirme gibi ihtiyaçlar da psikolojik ihtiyaçlar arasındadır (Oksal, 1986). A. Maslow insan ihtiyaçlarını bir piramit şeklinde en temel (birincil) olanlardan en karmaşık olanlara doğru sıralamıştır. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramında insanın bir ihtiyacı tatmin edildiğinde davranışı etkilemeyi bırakır ve bir başka yeni ihtiyaç insanın davranışı üzerinde etkili olmaya başlar. İhtiyaçların insan davranışlarını etkilemesi ve giderilen ihtiyaçların yerini yenilerinin alması süreci insan yaşamı boyunca devam eder.

Maslow'a göre insanların ihtiyaçları bir sıralama düzeni içinde görülür. Bu düzen içerisinde Maslow fizyolojik ihtiyaçları ilk başta, kendini gerçekleştirme ihtiyacını ise en sonda olarak sıralamaya tabi tutmuştur. Maslow'un iddiasına göre insanlar fizyolojik (açlık, susuzluk, cinsellik vs.) güvenlik ve sosyal (ait olma ve sevgi) ihtiyaçlarını düzenli olarak giderebilirler fakat saygınlık (takdir edilme ve saygı) ve son basamakta yer alan kendini gerçekleştirme ihtiyacı çok az sayıda insan tarafından giderilebilir. Kendini gerçekleştirme basamağına peygamberler, azizler, erenler, liderler, büyük sanatkarlar, büyük bilim adamları vs. erişebilmektedir. Ancak bu basamağına erişenler sadece ünlü insanlar değildir.

A. Maslowa göre ihtiyaçlar

1- Fizyolojik ihtiyaçlar

Susuzluk, Açlık, nefes alma, uyumak en önemli fizyolojik ihtiyaçlardır ve daha yüksek ihtiyaçlara doğru ilerlemek için önce bunları gelir

2- Güven ihtiyacı

Fizyolojik ihtiyaçlar karşılandığı zaman, güven ihtiyacı baskın hale gelir. Bunlar emniyet, istikrar, korunma, korku ve kargaşadan kurtulma ihtiyacıdır.

3- Ait olma ve sevgi ihtiyacı

Yiyecek içecek ihtiyacının karşılanması mutluluğun garantisi değildir. İnsan bir süre sonra diğer insanlarla ilişki kurmak, bir grupta ya da bir ailede yer edinmek ister. Birçok derneklere, kulüplere, partilere üye olmanın altında bu ihtiyaç bulunur. Kişi, üyesi bulunduğu ya da desteklediği grubun başarısı ile mutlu olur. Bunu sağlayan bireyin grup ile kendisi arasında hissettiği aidiyet duygusudur.

4- Saygı ihtiyacı

Her insan içinde yaşadığı toplumda iyi bir işe, dolayısıyla gelire sahip olma, başarılı olma, onay ve kabul görmek ister ancak bu güdülerin öncelik sırası bireyden bireye farklı olabilir. Bu farklılığı büyük ölçüde insanların içinde yaşadığı aile ortamı ve kültür belirler. İnsan, temel ihtiyaçlar doyurulduktan sonra estetik ve entelektüel ilgilere yönelebilir.

5- Kendini gerçekleştirme ihtiyacı

İhtiyaçlar hiyerarşisinin en üst basamağında yer alan bu ihtiyaç türü, daha alt düzeydeki ihtiyaçların tatmini gerçekleşmeden ortaya çıkmaz. Bu ihtiyaçlar, kişinin kendi potansiyellerinin farkına varması, bir işi yalnız başına yapması, yaratıcı olabilmek için kendini sürekli bir gelişime tabi tutması ile ilgili ihtiyaçlardır.

Maslow'un bu 19 sınıflandırmasının temelinde iki varsayım bulunmaktadır. Birincisi, insan davranışlarının temelinde ihtiyaçlar vardır. İkincisi ise, bazı ihtiyaçların tatmin edilmesi diğer ihtiyaçlara göre daha önemlidir. İnsanlar öncelikle kendileri için önemli ve şiddetli olan ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra diğer ihtiyaçlarını karşılarlar (Koçel, 1982). Rekreasyon, profesyonel işi dışında, insanın kendisinin karar verip seçtiği ve katıldığı faaliyetlerle yaşamının

zenginleşmesi, mutlu olması ve bu yönlerde ilerlemesini sağlamaktadır (Cüceloğlu, 2007).

Ülkelerin özellikle sosyal hayatlarında, gelişmişlik derecelerine paralel olarak gittikçe önemi artan rekreasyon, çeşitli ülkelerde ya aynı isim altında ya da eğlence sanat, kültürel faaliyetler ile birlikte beden eğitimi ve sporda, dans, avcılık, balık tutma vs. gibi serbest zamanların bileşenleri ile ifade edilmektedir (Zorba, 2008).

6. Rekreasyon Aktivitelere Katılımı Engelleyen Faktörler

Boş zaman kavramının tanımı, aktiviteye dahil olan bireye bağlı olarak değişebilmektedir (Howe ve diğerleri, 2004). Boş zaman, Dünya Boş Zaman ve Rekreasyon Derneği tarafından tanımlandığı şekliyle; yaratıcılığı seçme fırsatı, eğlenceye yol açan faydalar sağlayan, böylece tatmin sağlayan, kişisel tatmini artırma ve kişisel tatmini artırma insan edinmenin özel bir alanıdır (Özdemir vd., 2006). Daha genel olarak boş zaman, bir kişinin ücretsiz erişime sahip olduğu zaman dilimini ifade eder (Broadhurst, 2001). Kişinin rekreasyon icralarına katılmakta serbest olduğu süre, iş ve zorunlu talepler için kayıt süresinin tamamen dışında olmalıdır (Karaküçük, 2005).

Günümüzde endüstri ve teknolojiadaki gelişmeler, kalkınma ve refahtaki büyük aşamalar ile makinenin insan üzerindeki egemenliği çalışmaya bir tepki oluşturarak, boş zamanlara olan ilginin artmasına neden olmuştur (Çolakoğlu vd, 2003). Buna aynı zamanda, insanların boş zamanlarını değerlendirmelerine yönelik çok seçenekli hizmetler sunan canlı bir sektör de oluşmuştur. Ekonomik verimliliğin artması ve çalışma koşullarının iyileştirilmesiyle ortaya çıkan bu boş zamanın bilinçli bir şekilde değerlendirilmesi, pozitif sonuçları olacak bütünsel bir çaba olmalıdır (Özdilek ve diğerleri, 2007).

Rekreasyonel etkinliklere katılımın birey açısından birçok olumlu yanları bulunmaktadır. Bu olumlu katkılarına rağmen bireylerin değişik sebepler nedeniyle kendileri için oldukça önemli olan bu tür etkinliklere katılmadıkları ya da çeşitli engeller nedeniyle katılmadıkları görülmüştür. Engel kavramı serbest zaman literatüründe bireyin serbest zamanlarında rekreasyonel etkinliklere katılımını engelleyen veya kısıtlayan ve birey tarafından karşılaşılan nedenleri ifade etmektedir (Gürbüz vd, 2007). Kişilerin rekreatif etkinliklere katılımlarını

engelleyen faktörler arasında konut darlığı ve doğadan uzaklaşma gibi sebepler serbest zaman etkinliklerine katılımın önündeki bazı engelleri oluşturabileceği gibi bunun yanında, şehir hayatının hızlı temposu ve kalabalık, teknoloji gibi nedenler de rekreasyonel etkinliklere katılımındaki engelleri meydana getirebilecek sebeplerden sadece birkaçıdır. Bu tip engeller insanların fazla enerjilerini kullanıp boşalamamalarına ve çeşitli yeteneklerini ortaya koyamamalarına neden olmaktadır (Karaküçük, 2005).

Bazı nedenlerden dolayı günümüzde artık rekreasyon bir istek olmaktan çıkıp ihtiyaca dönüşmüştür. Kentlerde yaşayan kişiler açısından, serbest zaman etkinliklerini yapabilecekleri rekreasyon alanlarının, parkların ve serbest zaman hizmetlerinin önemi her geçen gün daha da artığı görülmektedir (Mobley, 2006) Rekreasyonun temel unsuru olan serbest zaman kavramı bireylerin zorunlu olduğu görevlerden muaf oldukları anların bir karşılığı olarak ortaya koyulmaktadır. Bireylerin bu kavram altında katılım sağladıkları veya bu kavramın dolaylı olarak bireyleri etkilediği durumlarda rekreasyon kavramını olumlu ya da olumsuz yönde etkileyen unsurlar bulunmaktadır.

Olumlu yönlerine baktığımızda bireylerin sağlık durumlarının normal bir insanda bulunması gereken seviyede olması, gelir düzeylerinin bu aktivitelere katılımlarını sağlayabilecek durumda olması, buldukları yaşam alanında bulunan serbest zaman aktivite alanlarının ulaşılabilirliği, yaşadıkları coğrafyadaki mevsimsel durumların müsaitliği ve bireylerin serbest zaman aktivitelerine katılım için ayırabildikleri zaman aralığının fazlalığı gibi hususlar olurken, bu hususların tam olarak karşılanmadığı durumlar ise rekreasyon faaliyetlerine katılımı engelleyen hususlar olarak görülmektedir (Özkan, 2018). Serbest zamanlarda sportif etkinliklere katılmak için ayrılan zamana etki eden diğer faktörler arasında bireyin kendi kontrolü dışındaki tesis ve malzeme yetersizliği, çalışma saatlerinin fazla olması, cinsiyet, gelir, yaş, eğitim düzeyi, bilinçsiz verilen spor eğitimi ve bundan kaynaklı alışkanlıkların oluşmaması ve katılım ücretlerinin yüksek olması gibi birçok faktör etki edebilir (Ergül, 2008).

7. Sosyal Uyum

Uyum, kelimenin tam anlamıyla Yunanca harmonia sözcüğünden alınmıştır. Sosyal gelişim doğumdan itibaren başlayan, yaşam boyu devam eden kişinin

başkaları ile iyi ilişkiler kurmasını ve içinde yaşadığı topluma uyumunu sağlayan bir süreçtir (Aksu, 2015).

Big World Dictionary of Languages'e göre uyum; duyguların, eylemlerin, fikirlerin ve ilgi alanlarının bir ifadesi olarak yorumlanabilir. Dolayısıyla, sosyal uyumun kendisi, bireylerin, toplumlarının hedefleri doğrultusunda ve uyum içinde yaşadıkları bir durumdur. Sosyal uyum, dayanışma ile karakterize edilen bir toplumda, yani bağlılık veya dayanışma içinde oluşur. Dayanışma kelimesi, paylaşılan ahlaki duygu ve inançlara dayalı olarak bireyler ve veya gruplar arasındaki ilişkinin durumunu tanımlar. Temel olarak, uygulanabilir normlara uymak, bir problemi çözmeye işbirliği yapmak ve birbirine saygı duymak dahil olmak üzere birçok şekilde yapılabilir. Sadece bu da değil, sosyal hayatta rahatlık, sakinlik ve uyum duygusu başkalarına karşı dostça davranarak, toplumda var olan çeşitliliğe saygı duyarak, karakter, tutum ve karakterde farklılıklar olduğunun farkına vararak ve olumlu düşünerek de yapılabilir. Sosyal uyum, belirli bir toplumda veya grupta bulunan tüm insanların aynı statüye sahip olduğu bir sosyal politik düzen olarak yorumlanabilecek sosyal eşitlikle yakından ilgilidir. Bu, asgari olarak, yasalar kapsamındaki aynı hakları, güvenliği deneyimlemeyi, oy kullanma hakkına sahip olmayı, konuşma ve toplanma özgürlüğüne sahip olmayı ve bu hakların ne ölçüde kişisel nitelikte veya endişe verici haklar oluşturmadığını içerir. İnsan sosyal bir yaratık olduğu için, insanlar bir arada yaşama eğilimi gösterirler. Özellikle iş dünyasında insanlar arası iletişimde uyum çok önemlidir.

Her gün belki onlarca belki de yüzlerce insan ile iletişime giriyor ve iş münasebetinde bulunuyoruz. Daha başarılı olabilmemiz hiç şüphesi insanlar arası kullandığımız iletişimde daha uyumlu olmamızda yatıyor. İnsanlar ile uyumlu iletişim sağlamak için onları sevmenize gerek yoktur, ancak uyum sağlamak açıp kapatabileceğiniz bir düğmede yoktur. İletişimin ilk kuralı olarak siz konuşmaya başlamadan önce insanların sizinle ahenk içinde olmasını beklersiniz. Uyum aslında iki yönlü olarak harmonize hale gelmektir. Uyum sağlandığı zaman iki insan birbirinden ne kadar farklı olursa olsun birbirlerini dinleyeceklerdir. Ancak, bu bir arada yaşamak bazı kişiler için kolayca gerçekleştirilebilir, başarılabilir. Bazı kişiler ise, bunu kolayca başaramazlar. beceriksiz, sıkılgan, utangaç, çekingen, ürkek, tutuk, sosyal fobik, vb, olarak nitelenirler. Bu farklılık, insanı

anlamaya çalışan bir bilim olan psikolojide çözümlenmesi gereken bir problem olarak ortaya çıkar (Bacanlı, 1999).

Psikologlar 1920 li yıllardan beri sosyal davranışlardaki ustalık, maharet ve beceri konusunu çeşitli kavram ve şekillerle ele almaktadırlar. Bu konudaki en eski ve en yaygın kavram olan sosyal zeka kavramıdır. Sosyal zeka konusunun zeka olarak değil de yetenek ve beceri olarak ele alınması daha uygundur (Bacanlı, 1999). Bazen çevresel etkiler yada kültürel farklılık sosyal uyuma etkisi olur örnek olarak, Erikson'un "Başarıya Karşı Aşağılık Duygusu" yaklaşımına göre, okula başlayarak, okuma ve yazma gibi yeterlilikleri edinen çocuklar, artık hayatın herhangi bir alanında başarılı olma ihtiyacı hissederler. Bu noktada yetişkinlerin görevi, çocuğun yeteneğini tespit ederek, gelişimine destek olmaktır. Fakat çocuğun farklı yetenekleri keşfedilip desteklenerek, başarılı olduğu gösterilmezse, bu tutum çocuğun yetersiz hissetmeye başlayarak, aşağılık duygusunun gelişmesine sebep olmaktadır (Erikson, 1963). Ayrıca bu yaş grubundaki çocukların öğrenme konusundaki istekleri ve merakları yerine, etnik ve kültürel farklılıklarını hissetmeye başlamaları da değersizlik duygusunu geliştirmelerinin bir başka nedeni olacaktır (Erikson, 1963).

6-12 yaş grubundaki çocuklar, okul ortamına girerek ilk defa ailelerinden daha büyük bir sosyal gruba katılmış olmaktadır. Çocuklar bu dönemde edindikleri özsaygı ve güvenlerinin gelişimi ile doğru orantılı olarak da başarı göstermektedirler. Girdikleri ortamda başarılı olan çocuklar ise benlik ve kişilik oluşumunu olumlu anlamda etkileyen, erişkinlik döneminde olgun ve samimi ilişkiler geliştirmelerine yardımcı olacak bir sosyal role sahip olarak topluma katkıda bulunmaktadır. Elde ettikleri başarı ile birlikte yeteneklerini ve becerilerini daha da geliştirebileceklerini düşünen çocuklar, bu şekilde içerisinde buldukları topluma sağlıklı bir şekilde katılım sağlamış olmaktadır. Erikson, bu dönemdeki kişilik gelişiminin olumlu yönde ilerlemesi için, sadece aile bireylerinin değil, aynı zamanda çocuğun içerisinde bulunduğu toplumun takdirinin de önemli olduğunu düşünmektedir. Bu bağlamda, çocukların yaptıkları işte başarılı olmalarının yanında, sergiledikleri bu başarının takdir edilmesinin, toplumla sağlıklı bir iletişim kurmasındaki önemi unutulmamalıdır (Erikson, 1950).

Çocukların duygusal ve bilişsel gelişimlerini sağlayan eğitimsel ve sosyal tecrübelerden mahrum kalmaları ise gelişimlerini olumsuz yönde etkileyerek, buldukları topluma katkıda bulunmak adına kendilerini yetersiz hissetmelerine sebep olmaktadır. Bu yetersizlik duygusu ise çocukların ileriki yaşamlarında, kendilerini içerisinde buldukları toplumun faydasız bir bireyi olarak görmelerine sebep olacağından dolayı, bu dönemde aile kadar toplumun da bireyin yeteneklerini keşfederek, gelişimini desteklemesi önemlidir (Issawi ve Dauphin, 2017). Bununla birlikte toplumsal önyargının mevcut kültürün temelini oluşturması durumunda okul çağındaki çocuklar için düşman olarak algılayacakları bir çevrenin ortaya çıkması muhtemel kabul edilmektedir (Erikson 1963).

Mülteci ve göçmenler ile egemen kültürün karşılıklı etkileşimleri sonucunda bir takım uyum sorunlarının gerçekleştiğine yer verilmektedir. Fakat psikolojik, sosyo-kültürel ve akademik olarak sınıflandırılan bu sorunlar, daha çok göç eden grup tarafından tecrübe edilmektedir (Berry, 2001). Mülteci ve göçmenlerin yaşadıkları bu uyum sorunları, içerisinde buldukları kültür ile ileride gerçekleştirecekleri birleşmenin türünü de olumlu ve olumsuz yönde belirlemektedir (Saygın ve Hasta, 2018). Göçmen ve mültecilerin egemen kültürle bütünleşmesi, asimilasyon ve entegrasyon olmak üzere iki temel başlık altında incelenmektedir. Asimilasyon; azınlık toplum mensuplarının kendi değerlerinden vazgeçerek, ana akım toplumun değerlerini benimsemesi olarak tanımlanırken, entegrasyon ise azınlık kültüre sahip olanların kendi değerlerini ve kimliklerini koruyarak, ana akım toplumun değerlerini çatışmadan kabul etmesi ve bu şekilde iki kültürü de bütünleştirmesiyle gerçekleşmektedir (Berry, 2001).

İki kültürün uyum içerisinde sentezlenmesinde, azınlık toplumun, içerisinde bulunduğu egemen toplumun değerlerini kabul etmesi kadar, ana akım toplumun da azınlık toplumun yararına uygulamalarda bulunması (eğitim ve sosyal hizmetler gibi) uyum sürecine olumlu katkılar sağlamaktadır. Bununla birlikte azınlık ve ana akım toplumun sahip oldukları kültürel değerleri karşılıklı olarak kabul etmemeleri veya egemen toplumun göçmenlere ayrımcılık uygulayarak dışladığı durumlarda ise entegrasyon gerçekleşmemektedir (Berry, 2001).

Uyum sürecinin bir diğer muhtemel sonucu ise marjinalliktir. Marjinallik, göçmen ve mültecilerin ne kendi kültürel değerlerine ne de buldukları ülkenin

değerlerine bir aidiyet hissetmediği durumlarda ortaya çıkan bir yönelimdir (Berry, 1997). Marjinalliği tetikleyen başlıca sebepler ise; azınlık toplumun kendi öz kültürüne ilgi duymaması ya da kültürel değerlerinden uzaklaşması ve maruz kaldığı ayrımcılıktan ötürü mevcut kültürle iletişim kurmayı reddetmesidir. Hem kendi kültürüne, hem de bulunduğu ana akım toplumun kültürüne aidiyet hissetmeyen mültecilerde ise radikal gruplara girme veya şiddet eylemlerine yatkınlık görülmektedir (Berry, 2006).

8. Göçmenlik

Göç, insanlık tarihinde yol açtığı sosyal, siyasal ve ekonomik sonuçlardan dolayı çok boyutlu incelenmesi gereken bir olgudur. Göç hareketleri uzun yıllar boyunca sadece göç eden bireyler ve grupları değil, aynı zamanda göç edilen yerde bulunan yerleşik toplulukları etkilediğinden dolayı dünyanın önemli siyasal, sosyal ve ekonomik konusu haline gelmiştir.

Göç kavramı: Siyasal ve ekonomik yapıdaki hızlı bir değişim göç kavramının nedenleri değiştirmekte göç kavramına dinamik bir karakter kazandırarak, göç tanımını değiştirmekte ve göçle ilgili yeni tanımların doğmasına neden olmaktadır. İnsanların bazı dış etkenler nedeniyle hayatlarının geri kalanını veya sadece bir kısmını geçirmek üzere yaşadıkları ülkeleri, şehirleri, köyleri, kasabaları vb. yerleşim alanlarını değiştirmelerine göç denir (Keçe, 2016). Bir başka tanıma göre ise; göç bireylerin zorunlu olarak veya beklentilerine cevap verebilecek eğitim, sağlık, kültürel nedenlerden dolayı yaşam alanlarını değiştirmesi olarak da tanımlanabilmektedir (Bulak, 2015). Eğitim ve çalışma amaçlı kısa süreli hareketlenme de göç sayılmaktadır.

İnsanlık yaşamı süresince yaşanan göçler, mekânda eşit olmayan bir biçimde dağıtılmış olan ekonomik imkânlardan faydalanma isteğinin bir sonucu olabileceği gibi ekonomik sistemler veya devlet otoritesinin uygulamaya koyacağı savaşlar ve sürgünler sonucunda ortaya çıkması mümkündür (Kaygalak, 2009). Bu hareketliliğin sonucuna baktığımızda ise gerek yaşam koşullarında gerekse kültürlerinde değişimler gerçekleşebilmektedir (Bozan, 2014).

Yani göç ister kalıcı nedenden ister geçici sebeplerden, ulusal sınırlar içinde veya ulusal sınırları aşan bir neden veya sebepten meydana gelse de bu hareketin ana sebebi bireydir (Akan ve Arslan, 2008). İnsanların yaşadıkları toprakları

bırakıp çeşitli nedenlerden dolayı yeni bölgelere göç etmesinin temelinde yatan birçok neden vardır. Bu nedenler; ekonomik sorunlar, çevre şartlarındaki bozulma, eğitim alanındaki yetersizlikler, siyasi sorunlar ve güvenlik sorunları olarak sıralanabilmektedir (Günay vd, 2017). Bölgeler ve ülkeler arasındaki göç hareketlerinin en önemli nedenlerden biri ekonomik nedenler oluşturmaktadır. Bireylerin iş, gelir ve buna bağlı olarak daha iyi bir yaşam arzusundan kaynaklanan göç süreci olarak da tanımlanabilir (Aksoy, 2012).

Göçün seyri büyük oranda cazibe alanı oluşturan ve gelişmişlik oranı yüksek kentlere doğru gerçekleştirilmektedir (Yaylagül, 2011). İnsanlar ekonomik anlamda yetersiz kaldıkları zaman onları ekonomik anlamda rahatlatacak yerleri seçer ve oraya gitmek için harekete geçerler (Arwen, 2008). Bu anlamda göç işgücünün yer değiştirmesi sonucunda kentsel mekanlarda iş bölümüne katkı sağlayan ekonomik, sosyal ve toplumsal bir olgudur. Dünyada göçün oluşmasını sağlayan belli başlı temel nedenler vardır. Bu nedenlerden bir kaçısı sosyo ve ekonomik, siyasal ve sosyo kültürel, güvenlik ve doğal nedenlerdir. Daha iyi imkanlar, yüksek ücretler ve iyi bir refah imkanının yanı sıra gittikleri bölgelerin veya ülkelerin etnik farklılıklarının neden olduğu ayrımcılık, siyasi istikrarsızlık, rejim değişiklikleri, vatandaş mübadele politikaları vb. Sosyo kültürel ve siyasi etkenlerde göç hareketlerine neden olmaktadır. Bu durum ülkeler arasında olabileceği gibi bir ülkenin farklı bölgeleri arasındaki sorun ve dengesizliklerden kaynaklanabilir (Aksoy, 2012). Eğitime hissedilen ihtiyaç da göçe sebep olabileceği gibi, özellikle geniş ailelerin oluşturduğu kontrol mekanizması ve otoriteden kurtulma isteği, eğitilmiş gençlerin göç etmesinde bir diğer sebep olarak gösterilmektedir (Başel, 2007).

Öğrenci turistler ya da turist göçerler olarak da nitelendirilen uluslararası öğrencilerin dahil olduğu hareketlilik, günümüzde dünya genelinde yedi buçuk milyon bireyin evinden uzakta, farklı bir kültür ve iklimde yaşama ayak uydurması, sosyal hayata adapte olmaya çalışması anlamına gelmektedir. Bunların sonucunda göç kavramı oluşur ve şekillenir. 2020-2021 öğretim yılı verilerine göre Türkiye, yaklaşık 224 bin uluslararası öğrenciyi ağırlamakta, İstanbul ise bu sayının 65 binine ev sahipliği yapmaktadır. 1999 yılından 2006 yılına kadar OECD ülkelerine öğrenci akışı oranının artışı iş bulma amacı ile göç edenlerin oranından iki katı oranında büyüktü (Brezis ve Sourei, 2011).

Kolb ve Egber'in (2008) belirttiği üzere öğrenci göçü OECD ülkelerindeki vasıflı göçün en önemli kaynağını oluşturmaktadır. Türkiye ise eğitim sektöründe artan kalitesi ile bu bölgede dünyanın her yerinden öğrenciler için popüler bir hedef haline gelmektedir. Türkiye'de eğitim görmek için gelen öğrencilerin büyük bir çoğunluğu lisans öğrencisi, diğerleri ise lisansüstü öğrencileridir. 2005-2006 ve 2011-2015 akademik yıllarında uluslararası uyruklu öğrencilerin sayısını 15481 den 31170 ye iki kattan fazla artmıştır. Uluslararası öğrenci sayısının artması, Türkiyedeki yüksek öğretim genişlemesiyle eşleştirilmiş. 50 tane devlet üniversiteleri ve 36 tane özel üniversiteleri 2006 ve 2011 arasında açılmasıyla Türkiye'de toplam üniversite sayısı 165 oldu. Aynı süreçte Türk üniversite katılım sayısında artmıştır. Böylelikle, son yıllarda öğrenci akışı gözle görülür bir şekilde arttı. Uluslararası öğrencilerin sayısı artmış olsa bile, bir kişinin evinden uzakta eğitim alması zor ve yıpratıcı olabilir.

Bunun tersi olarak, deniz aşırı ülkelerde eğitim kalmanın kişisel ve kültürler arası gelişim gibi hayat boyu sürecek faydaları da vardır. Dolayısıyla, bu çalışma öğrenci göçünü oluşturan faktörleri ve faydalarını, zorluklarını ve Türkiyedeki uluslararası öğrencilerin uyum sağlama durumunu inceleyecektir. Uluslararası öğrenciler eğitim görecekleri yere akademik olarak kazanma hedefi, daha güçlü bir eğitim alma amacı, hayat boyu devam edecek küresel arkadaşlıklar kurma isteği ile gelseler de çoğu zaman için beklentilerden farklı olan gerçeklikle ve çeşitli zorluklarla karşılaşır.

Türkiyedeki üniversiteler uluslararası öğrencilerin karşılaştığı en büyük zorluklardan bir tanesi kendi ülkelerindeki eğitim sistemi ile geldikleri ülkedeki eğitim sistemi arasında büyük farklılıklar olmasıdır. Bu durum onları olumsuz yönde etkileyerek beceriksiz olduklarını düşünmelerine sebep olabilir. Birçok uluslararası öğrencinin kendi ülkesinde eğitim gördüğü sınıflarda en iyi ve en başarılı öğrenciler olduğu düşünüldüğünde bu durum onların kendilerini stres altında hissetmelerine de sebep olabilir. Birçok öğrenci sayısız zorluklarla karşılaşmış ve böylelikle depresyona girmiş, akademik hayatlarında başarısız olmuş ve hatta okulu bırakmıştır. Buna ek olarak, uluslararası öğrenciler geldikleri ülkede karşılaştıkları günlük yaşam varsayımlarında, değerlerinde ve beklentilerindeki farklılıklar sebebi ile kültürlenme ile ilişkili sorunlarla da karşılaşır (Berry, 2005). Yine de, kişinin karakterine bağlı olarak bazı

uluslararası öğrenciler zorluk çekmeden kendi kültürlerinden farklı olan bir kültüre rahatlıkla uyum sağlarlar (Nkoko, 2016).

III. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

A. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, ilişkisel tarama modelinde betimsel bir çalışmadır (Büyüköztürk et al., 2018). İlişkisel araştırmalar her ne kadar gerçek anlamda bir nedenselliğin varlığını kanıtlamasa da bazı ileri düzey istatistik tekniklerinin kullanılmasıyla ilişkisel araştırmalarla neden-sonuç ilişkisine yönelik çıkarımlarda bulunmak mümkün olabilmektedir (Fraenkel ve Wallen 2009).

B. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Bu araştırmanın evrenini, 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılında İstanbul'da yaşayan uluslararası öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi, uygun örnekleme yöntemi ile oluşturulmuştur. Araştırmaya, İstanbul ilinde ikamet eden ve çeşitli üniversitelerde öğrenim gören 21 ve 56 yaşları arasında (\bar{X} yaş = 26.71, ss= 3.36), 231 kadın (%39.6) ve 353 erkek (%60.4) olmak üzere toplamda 584 öğrenci katılmıştır.

C. Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, demografik özellikler ve rekreasyonel katılım alışkanlıklarını ölçen sorulara yer verilmiştir. İkinci bölümde ise; Alexandris ve Carrol (1997) tarafından geliştirilmiş, Türk kültürüne adaptasyonu Gürbüz ve ark. (2020) tarafından yapılmış Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18 (BZEÖ-KF) ile Ward ve Kennedy (1999) tarafından geliştirilmiş, Wilson (2013) tarafından revize edilmiş (SCAS-R) ve Türkçe uyarlaması Şalvarcı ve Ünüvar (2019) tarafından yapılmış Sosyo-Kültürel Uyum Ölçeği kullanılmıştır.

D. Sosyo Kültürel Uyum Ölçeği (SKUÖ- R)

Sosyo-Kültürel Uyum Ölçeği (SCAS-R), Ward ve Kennedy (1999) tarafından geliştirilmiş, Wilson (2013) tarafından revize edilmiş (SCAS-R), Şalvarcı ve Ünüvar (2019) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek, 5 faktör ve 21 maddeden oluşan, 1- Hiç Yetkin Değilim ve 5- Oldukça Yetkinim arasında puanlanan 5'li likert tipindedir. Ölçek alt boyutları; Kişilerarası İletişim (7 madde), Akademik/İş Performansı (4 madde), Kişisel İlgi Alanları ve Toplum Katılımı (4 madde), Ekolojik Uyum (4 madde) ve Dil Yeterliliği (2 madde) şeklindedir. Ölçeğin 21 maddelik yapısı için madde faktör yük değerleri 0,40 ile 0,96 arasında değişmektedir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayıları $\alpha = 0.71$ (Ekolojik Uyum) ile $\alpha = 0.90$ (Dil Yeterliliği) arasında değişmektedir.

E. Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18 (BZEÖ-KF)

Ölçek Alexandris ve Carrol (1997) tarafından geliştirilmiş, Türk kültürüne adaptasyonu Gürbüz ve ark. (2020) tarafından yapılmıştır. Bireylerin boş zaman değerlendirme etkinliklerine katılımlarını engelleyen faktörleri ölçmek amacıyla kullanılmaktadır. Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18 (BZEÖ-KF) 18 madde, 6 alt boyut, 4'lü likert tipten oluşmaktadır. Bu alt boyutlar; (a) Birey Psikolojisi, (b) Bilgi Eksikliği, (c) Tesis, (d) Arkadaş Eksikliği, (e) Zaman ve (f) İlgi Eksikliği biçimindedir. Her bir alt boyutta üç madde yer almaktadır. Ölçeğin Türkçe kısa formunun yapı geçerliliğini test etmek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. DFA sonuçları ölçeğin kısa formunun (BZEÖ-KF) 6 faktör ve 18 maddeden oluştuğunu göstermektedir. Ölçeğin 18 maddelik yapısı için madde faktör yük değerleri 0,49 ile 0,89 arasında değişmektedir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayıları $\alpha = 0.65$ (zaman) ile $\alpha = 0.86$ (bilgi eksikliği) arasında değişmektedir.

F. Verilerin Toplanması

Bu araştırma kapsamında kullanılan ölçekler, İstanbul ilinde yaşıyan uluslararası öğrencilerin sosyal uyumları ve rekreasyonel etkinliklere katılımlarını engelleyen faktörlerin incelenmesi amacıyla, araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden bireylere uygulanmıştır. Anketler, 2022 yılı Şubat ve Mart aylarında uygulanmıştır. Verilerinin toplanmasında anket dağıtım

yöntemleri göz önünde bulundurulmuştur. Araştırma verileri, araştırmacı tarafından bizzat anket (form) olarak toplanmıştır. Çalışmaya katılan bireylere çalışmanın önemi ve bu çalışma için taşıdıkları önem hakkında bilgiler verilmiş, bu kapsamda bireylerden doğru ve mevcut durumu yansıtan cevaplar vermelerinin, araştırmanın gerçekliğini etkileyeceği aktarılmıştır. Bu nedenle, araştırmaya katılan bireylere uygulanan ölçekler gerçek bir şekilde cevapladıkları varsayılmıştır. Elde edilen verilerden hatalı veya eksik cevaplanmış olanlar analize alınmamıştır. Sonuç olarak 584 anket geçerli olarak kabul edilmiş ve değerlendirmeye alınmıştır.

G. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde, betimsel istatistikler, ikili karşılaştırmalarda t testi, çoklu karşılaştırmalarda tek yönlü varyans analizi ANOVA testi ve değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesi için Pearson Korelasyon testinden yararlanılmıştır. İstatistiksel analizler, %95 güven aralığı ve $\alpha=.05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

IV. BULGULAR

Araştırma bulguları içerisinde tanımlayıcı veriler incelendiğinde, çalışmaya katılan uluslararası öğrencilerin 21 ve 56 yaşları arasında (\bar{X} yaş = 26.71, ss= 3.36), 231 kadın (%39.6) ve 353 erkek (%60.4) öğrenciden oluştuğu, 113'ünün lisans (%19.3), 354'ünün yüksek lisans (%60.6) ve 117'sinin (%20.1) doktora programında yer aldığı görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin 97'si devlet (%16.6), 487'si (%83.4) ise vakıf üniversitelerinde öğrenim görmektedir.

Çizelge 1. Katılımcıların serbest zaman engelleri ve sosyo-kültürel uyum ölçeği puanlarının cinsiyete göre *t testi* sonuçları

	Cinsiyet	n	\bar{X}	ss	t	p
Serbest Zaman Engelleri	Kadın	231	50,00	5,54	-,954	0,340
	Erkek	353	50,46	5,83		
Sosyo-Kültürel Uyum	Kadın	231	71,00	9,94	-1,505	0,133
	Erkek	353	72,36	11,14		

*p<0,05

Çizelge 1 incelendiğinde, uluslararası öğrencilerin serbest zaman engelleri ve sosyo-kültürel uyum ölçeği puanlarında cinsiyete göre anlamlı bir fark oluşmadığı tespit edilmiştir.

Çizelge 2. Katılımcıların serbest zaman engelleri ve sosyo-kültürel uyum ölçeği puanlarının üniversite türlerine göre *t testi* sonuçları

	Üniversite türü	n	\bar{X}	ss	t	p
Serbest Zaman Engelleri	Vakıf	487	49,98	5,60	-2,809	,005
	Devlet	97	51,76	6,09		
Sosyo-Kültürel Uyum	Vakıf	231	71,34	10,85	-2,439	,015
	Devlet	353	74,23	9,57		

*p<0,05

Çizelge2'de yer alan analiz sonuçlarına göre, uluslararası öğrencilerin serbest zaman engelleri ve sosyo-kültürel uyum ölçeği puanlarında üniversite türlerine göre anlamlı bir fark oluştuğu tespit edilmiştir. Bu analize dayanarak,

devlet üniversitesi öğrencilerinin vakıf üniversitesi öğrencilerine göre sosyo-kültürel uyum puanlarının daha yüksek olmasının yanında serbest zaman engellerini daha fazla deneyimlediği söylenebilir.

Çizelge 3. Katılımcıların serbest zaman engelleri ve sosyo-kültürel uyum ölçeği puanlarının serbest zamanlarında düzenli olarak sürdürdükleri bir rekreasyonel etkinlikleri (hobi-amatör-gönüllülük vb. gibi) olup olmadığına göre *t testi* sonuçları

	Düzenli Rekreasyonel Etkinlik	n	\bar{X}	ss	t	p
Serbest Zaman Engelleri	Var	101	49,11	6,68	-1,977	,050
	Yok	483	50,52	5,47		
Sosyo-Kültürel Uyum	Var	231	77,38	13,25	5,905	,000
	Yok	353	70,66	9,70		

*p<0,05

Çizelge3’de yer alan veriler incelendiğinde, uluslararası öğrencilerin serbest zaman engelleri ve sosyo-kültürel uyum ölçeği puanlarında, serbest zamanlarında düzenli olarak sürdürdükleri bir rekreasyonel etkinlikleri (hobi-amatör-gönüllülük vb. gibi) olup olmadığına göre anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Buna göre, düzenli bir rekreasyonel etkinlik sürdürenlerin sürdürmeyenlere göre sosyo-kültürel uyum puanlarının daha yüksek olduğu, öte yandan düzenli bir rekreasyonel etkinlik sürdürmeyenlerin sürdürenlere göre serbest zaman engellerini daha fazla deneyimlediği saptanmıştır.

Çizelge 4. Katılımcıların serbest zaman engelleri ve sosyo-kültürel uyum ölçeği puanlarının herhangi bir sosyal kulüp veya öğrenci topluluğuna üye olup olmadıklarına göre *t testi* sonuçları

	Topluluk üyeliği	n	\bar{X}	ss	t	p
Serbest Zaman Engelleri	Var	60	51,70	5,47	2,108	,038
	Yok	524	50,11	5,73		
Sosyo-Kültürel Uyum	Var	231	83,73	13,65	9,814	,000
	Yok	353	70,46	9,40		

*p<0,05

Çizelge4 incelendiğinde, uluslararası öğrencilerin serbest zaman engelleri ve sosyo-kültürel uyum ölçeği puanlarında herhangi bir sosyal kulüp veya öğrenci topluluğuna üye olma durumlarına göre anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir.

Buna göre, herhangi bir topluluğa üyeliği olanların olmayanlara göre sosyo-kültürel uyum puanlarının daha yüksek olduğu gibi, serbest zaman engellerini daha fazla deneyimlediği görülmektedir.

Çizelge 5. Katılımcıların serbest zaman engelleri ve sosyo-kültürel uyum ölçeği puanlarının öğrenim gördükleri programlara göre ANOVA testi sonuçları

	Program	n	\bar{X}	ss	F	p	Fark LSD
Serbest Zaman Engelleri	Lisans ^a	113	51,91	5,90	8,751	,000	a-b, b-c
	Yüksek L. ^b	354	49,52	5,16			
	Doktora ^c	117	50,98	6,71			
	Toplam	584	50,28	5,72			
Sosyo-Kültürel Uyum	Lisans ^a	113	74,60	9,96	10,833	,000	a-b, a-c, b-c
	Yüksek L. ^b	354	72,12	11,64			
	Doktora ^c	117	68,24	6,79			
	Toplam	584	71,82	10,70			

*p<0,05

Çizelge5’de yer alan analiz sonuçlarına göre, uluslararası öğrencilerin serbest zaman engelleri ve sosyo-kültürel uyum ölçeği puanlarında öğrenim gördükleri programlara göre anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Buna göre, lisans öğrencilerinin yüksek lisans öğrencilerine, doktora öğrencilerinin de yüksek lisans öğrencilerine oranla serbest zaman engellerini daha fazla deneyimlediği saptanmıştır. Sosyo-kültürel uyum analizlerine bakıldığında ise, lisans öğrencilerinin yüksek lisans ve doktora öğrencilerine, yüksek lisans öğrencilerinin de doktora öğrencilerine göre sosyo-kültürel uyum puanlarının daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Çizelge 6. Katılımcıların serbest zaman engelleri ve sosyo-kültürel uyum ölçeği puanları arasındaki korelasyon ile yaş ve Türkiye’de bulunma sürelerine göre korelasyon testi sonuçları

	n	SZEÖ-SKUÖ Arasındaki Korelasyon	Yaş	Türkiye’de bulunma yılı
Serbest Zaman Engelleri	584	,095*	,093*	,110**
Sosyo-Kültürel Uyum	584		,069	,279**

**p<0,01 *p<0,05

Çizelge 6 incelendiğinde, uluslararası öğrencilerin serbest zaman engelleri ve sosyo-kültürel uyum ölçeği puanları arasında anlamlı ilişki bulunduğu, ayrıca yaş ve Türkiye’de bulunma süreleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Buna göre, uluslararası öğrencilerin sosyo-kültürel uyum puanları arttıkça, serbest zaman engellerini daha fazla deneyimledikleri anlaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin yaşları ve Türkiye’de bulunma süreleri arttıkça serbest zaman engellerini daha fazla deneyimledikleri tespit edilmiştir. Benzer şekilde, öğrencilerin Türkiye’de bulunma süreleri arttıkça, sosyo-kültürel uyum puanlarının arttığı belirlenmiştir.

Çizelge 7. Ölçek Alt Boyutlarına İlişkin Ortalama Puanlar

	Alt Boyutlar	n	Min	Max	\bar{X}	Std. Deviation
Boş Zaman Engelleri	Birey Psikolojisi	584	3.00	12.00	8.0565	1.53134
	Bilgi Eksikliği	584	3.00	12.00	8.6541	1.61581
	Tesis	584	3.00	12.00	8.4384	1.71652
	Arkadaş Eksikliği	584	3.00	12.00	8.3305	1.89031
	Zaman	584	6.00	12.00	8.5634	1.59741
	İlgi Eksikliği	584	4.00	12.00	8.2380	1.70154
Sosyo-Kültürel Uyum	Kişilerarası İletişim	584	8.00	20.00	12.8853	2.79405
	Akademik/İş Performansı	584	8.00	20.00	14.0223	2.65278
	Kişisel İlgi Alanları ve Toplum Katılımı	584	8.00	20.00	13.4469	2.39366
	Ekolojik Uyum	584	7.00	14.00	10.4281	1.59490
	Dil Yeterliliği	584	3.00	10.00	7.0634	1.70995

Çizelge7’de, Boş Zaman Engelleri Ölçeği ve Sosyo-Kültürel Uyum Ölçeği alt boyutlarına ilişkin ortalama puanlar verilmiştir. Buna göre, boş zaman engelleri ölçeği alt boyutlarından birey psikoloji boyutu ile sosyo-kültürel uyum ölçeğine ait alt boyutlardan dil yeterliliği boyutunun ortalama puanlarının ölçeklere ait diğer alt boyut ortalama puanlarının altında kaldığı görülmektedir.

V.TARTIŞMA VE SONUÇ

İstanbul ilinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sosyal uyum ve serbest zaman engellerinin incelendiği ve çeşitli değişkenlere göre karşılaştırıldığı araştırma sonuçlarına göre; uluslararası öğrencilerin sosyo-kültürel uyum ölçeği ve serbest zaman engelleri ölçeği puanlarında üniversite türlerine, düzenli olarak sürdürdükleri bir rekreasyonel etkinlikleri olup olmadığına, herhangi bir sosyal kulüp veya öğrenci topluluğuna üye olma durumlarına ve öğrenim gördükleri programlara göre anlamlı farklar olduğu tespit edilmiştir.

Bu verilere dayanarak; devlet üniversitesi öğrencilerinin vakıf üniversitesi öğrencilerine göre sosyo-kültürel uyum puanlarının daha yüksek olmasının yanında serbest zaman engellerini daha fazla deneyimlediği, düzenli bir rekreasyonel etkinlik sürdürenlerin sürdürmeyenlere göre sosyo-kültürel uyum puanlarınıSn daha yüksek olduğu, öte yandan düzenli bir rekreasyonel etkinlik sürdürmeyenlerin sürdürenlere göre serbest zaman engellerini daha fazla deneyimlediği, herhangi bir topluluğa üyeliği olanların olmayanlara göre sosyo-kültürel uyum puanlarının daha yüksek olduğu gibi serbest zaman engellerini de daha fazla deneyimlediği belirlenmiştir. Ayrıca, lisans öğrencilerinin yüksek lisans öğrencilerine, doktora öğrencilerinin de yüksek lisans öğrencilerine oranla serbest zaman engellerini daha fazla deneyimlediği görülmüşken, sosyo-kültürel uyum analizlerine bakıldığında lisans öğrencilerinin yüksek lisans ve doktora öğrencilerine, yüksek lisans öğrencilerinin de doktora öğrencilerine göre uyum puanlarının daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Ek olarak, uluslararası öğrencilerin sosyo-kültürel uyum düzeyleri arttıkça, serbest zaman engellerini daha fazla deneyimledikleri görülmüştür. Öğrencilerin Türkiye’de bulunma süreleri arttıkça sosyo-kültürel uyum becerisini daha fazla gösterdikleri, yaşları ve Türkiye’de bulunma süreleri arttıkça serbest zaman engellerini de daha fazla deneyimledikleri belirlenmiştir.

Elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde, devlet üniversitesi öğrencilerinin vakıf üniversitesi öğrencilerine göre serbest zaman engellerini daha fazla deneyimlemesinin, vakıf üniversitelerinin öğrenci başına yaptığı harcamaların devlet üniversitelerine göre daha yüksek ve sahip olduğu rekreasyon olanaklarının daha gelişmiş olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir (CoHE, 2020).

Düzenli bir rekreasyonel etkinlik sürdürmeyenlerin sürdürenlere göre serbest zaman engellerini daha fazla deneyimlemesi beklenen bir sonuç olmakla birlikte, tek bir etkinliği düzenli olarak sürdürmenin bile algılanan serbest zaman engelleri ile baş etmede fark yaratacağı bilinmektedir (Jackson et al., 1993; Jackson & Rucks, 1995; Samdahl et al., 1999). Benzer bir şekilde, düzenli bir rekreasyonel etkinlik sürdürenlerin sürdürmeyenlere göre sosyo-kültürel uyum puanlarının daha yüksek olması beklenen bir diğer sonuç olmakla birlikte, ‘sosyalleşme’ çıktısının rekreasyonun temel faydaları arasında yer aldığı düşünüldüğünde, bu sonucun sürpriz olmadığı anlaşılmaktadır (Griffith et al., 2011; Duerden & Witt, 2010; Benatuil, 2018).

Herhangi bir sosyal kulüp ya da öğrenci topluluğuna üye olanların olmayanlara göre serbest zaman engellerini daha fazla deneyimlemesi, üyeliği olan öğrencilerin yaşadıkları veya algıladıkları serbest zaman engellerini aşmak için çözüm aradıkları, sosyal kulüpler aracılığıyla rekreasyona erişmeye çalıştıkları anlamında yorumlanabilir (Henchy, 2013; Chu & Zhang, 2018). Herhangi bir topluluğa üyeliği olanların olmayanlara göre sosyo-kültürel uyum puanlarının daha yüksek olması ise yukarıdaki sonucu destekler niteliktedir. Ek olarak, özellikle kampüs rekreasyonu programları kapsamında öğrenci topluluklarının, etkinliklerine düzenli katılan öğrencilere sağladığı sayısız fayda arasında ‘sosyalleşme’ bu faydalardan sadece biridir ve ulaştığımız sonucu desteklemektedir (Forrester, 2014; Andre et al., 2017). Benzer şekilde Bonhert et al. (2007) ile Karahan et al. (2006), üniversite kampüslerindeki çeşitli sosyal, kültürel ve sportif etkinliklere katılmanın, öğrencilerin sosyal uyumlarını kolaylaştırdığını belirtmektedirler.

Lisans ve doktora öğrencilerinin yüksek lisans öğrencilerine oranla serbest zaman engellerini daha fazla deneyimlemesinin, doktora programının yoğunluğundan, lisans eğitiminde ise yaşla paralel ekonomik ve çevresel

olanakların sınırlılığında kaynaklandığı düşünülmektedir. Zerengök (2016), uluslararası öğrencilerin serbest zaman aktivitelerine katılım yoluyla sosyal uyumlarını araştırdığı çalışmasında, öğrencilerin üniversitedeki ilk yılında derslere ve çevreye adaptasyon sorunu yaşayabildiklerini, son yıllarında ise mezun olmak için yoğun çaba sarf ettiklerinden serbest zaman etkinliklerine katılımlarının sınırlandığını, ayrıca Yerlisu Lapa ve Ardahan (2009), üniversite öğrencilerinin serbest zaman etkinliklerine katılımlarını engelleyen önemli faktörlerden birinin de, “ders yoğunluğu” olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuçlar, çalışmamız sonuçlarını destekler niteliktedir.

Uluslararası öğrencilerin sosyo-kültürel uyum düzeylerinin arttıkça serbest zaman engellerini daha fazla deneyimlemeleri; farklı bir kültür ve coğrafyada yaşam sürme çabası içinde olan bireylerin sosyal uyumları sağlanmadan ya da yeterli düzeyde sağlanana kadar serbest zamanlarını değerlendirmek için nitelikli bir arayışa girmedikleri, sosyal uyum sağlandıktan sonra serbest zamanların değerlendirilmesi için farklı arayış ve keşif sürecine girdiklerinde ise çeşitli engellerle yüzleştikleri ve bu engelleri deneyimledikleri şeklinde yorumlanabilir. Uluslararası öğrencilerin yaş ve Türkiye’de bulunma süreleri arttıkça serbest zaman engellerini daha fazla deneyimlemeleri, yaşla birlikte sorumlulukların artması, öğrencilik yanında çalışma hayatına atılmaları veya arkadaş çevrelerinin eğitimlerini tamamlayarak ülkelerine dönmesi ile yeni bir çevre oluşturmakta zorlanmaları ile açıklanabilir. Sağınç (2011), sosyal uyumdan sosyal-kültürel uyum olarak söz etmektedir. Sosyal uyum, üniversite öğrencisinin üniversite yaşamının kişilerarası ve sosyal taleplerine olan bakış açısı ile alakalıdır. Kavram, öğrencinin sosyal aktivitelere katılımı ve yerleşkede yeni ilişkiler kurması kadar, eski ilişkilerini etkili ve gerekli bir şekilde yönetmesi olarak ele alınır. Bu görüş, çalışmamız sonuçlarını desteklemektedir.

VI.ÖNERİLER

İstanbul ilinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sosyal uyum ve serbest zaman engellerinin incelendiği araştırmada elde edilen sonuçlara dayanarak sunulan öneriler aşağıda yer almaktadır.

Buna göre; özellikle devlet üniversitelerinin rekreasyon alan ve etkinliklerini geliştirmeleri ve yenilikçi yaklaşım sergilemeleri, tüm üniversitelerin sağlık kültür ve spor daire başkanlıkları ve öğrenci topluluklarının rekreasyon etkinliklerinde kültürel farklılıkları dikkate alacak kapsayıcı organizasyonlar düzenlemesi, kampüs rekreasyonu kültürünü inşa etmek üzere daha fazla öğrencinin sosyal kulüplere ve öğrenci topluluklarına üye olmasının sağlanması, üniversite bünyesinde öğrencilere hobi edinme ve gönüllülük projelerine katılma imkanı sağlanması için eğitimler ve seminerler düzenlenmesi önerilmektedir.

Geliştirilen önerilerin hayata geçirilmesi, ülkeler arasında önemli bir rekabet alanına dönüşen öğrenci hareketliliğinde Türkiye'nin cazibe merkezi olmayı sürdürebilmesi ve rekreasyonel katılımı fırsat eşitliğinin sağlanması adına önem arz etmektedir.

Ek olarak, gelecekte rekreasyonel katılımı kültürel farklılıklar ile ilgili uluslararası öğrenciler ve bağlantılı olarak göçmenler örneğinde daha fazla araştırma planlanarak öneriler sunulmasının, toplumların uluslararası insan hareketliliğinde birlikte yaşama uyum sağlaması ve adaptasyon geliştirmesinde kolaylaştırıcı bir etken olacağı düşünülmektedir.

VII. KAYNAKLAR

KİTAPLAR

- BALCI, V, DEMİRTAŞ, M, GÜRBÜZ, P, İLHAN, A ve ERSÖZ, V. (2002), **Ankara'daki Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinliklerine Katılımlarının Araştırılması**. 7. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, (27-29 Ekim 2002), *Bildiri Kitabı*, 123- 131, Antalya
- BÜYÜKÖZTÜRK Ş., Kılıç Çakmak E., Akgün Ö.E., Karadeniz Ş. & Demirel F. (2018). **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**, 25.Baskı, Ankara: Pegem Yayınları.
- CÜCELOĞLU, D. (2007). **İnsan ve Davranışı/Psikolojinin Temel Kavramları**, İstanbul: Remzi Kitapevi.
- ÇOLAKOĞLU, T., Yenel, F., “Üniversite Öğrencilerinin Orienteering Sporuna Katılım Nedenleri ve Beklentileri Üzerine Bir Araştırma”, I. Gençlik, **Boş Zaman ve Doğa Sporları Sempozyumu**, Türk Hava Kurumu Basımevi İşletmeciliği, Ankara, 2003, s.147.
- EERAFŞAR, H. (2020). **Rekreasyonun psikolojik iyilik ve yaşam tatminine etkisi**. *Ankara: İksad Yayınevi*.
- FRAENKEL, J. R., & WALLEN, N. E. (2009). **How To Design And Evaluate Research In Education** (7th Ed.). New York: Mcgraw-Hill.
- GÜL Tolga, KARAÇAR Ercan, KEMENT Üzeyir, PASLI Mehmet M., YAYLA Özgür, EROL Ersan ve GÖKER, Gönül (2014). **Rekreasyona Giriş**, 1. Baskı, Ankara: Detay Yayıncılık.
- KARAKUÇUK, S. (1995). **Rekreasyon, Boş Zaman Değerlendirme**, Ankara: Seren Matbaacılık.
- KARAKÜÇÜK, S. (2008). **Rekreasyon Boş Zaman Değerlendirme**, Altıncı Baskı, Gazi Kitapevi, AnkaraKaraküçük, S., “Rekreasyon (Boş Zamanları Değerlendirme)”, Gazi Kitabevi, Ankara, 2005s.60.

- KILBAŞ, Ş. (2010). **Rekreasyon Boş Zaman Değerlendirme**, Dördüncü Baskı, Gazi Kitapevi, Ankara.
- KILBAŞ, Ş. (2010). **Rekreasyon Boş Zaman Değerlendirme**, Dördüncü Baskı, Gazi Kitapevi, Ankara.
- KÜÇÜKTOPUZLU, F., Gözek, K., & Uğurlu, A. (2003). Boş Zaman Rekreasyon İlişkisi ve Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerini Değerlendirmeye Yönelik Bir Araştırma. *Gençlik Boş Zaman ve Doğa Sporları Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Ankara, (21-22 Mayıs 2003), 33-45.
- ÖZDEMİR, S., KARAKÜÇÜK, S., GÜMÜŞ, M., KIRAN, S. “Türkiye Taş Kömürü Kurumu Genel Müdürlüğü’nde Çalışan Yeraltı İşçilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıklarının Belirlenmesi”, 9. **Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi**, Bildiri Kitabı, Muğla, 3-5 Kasım, 2006, s.10.
- TEZCAN, M. (1993). *Boş Zamanlar Sosyolojisi*, Ankara Üniversitesi Basımevi Ankara.
- TEZCAN, M. (1993). **Boş Zamanlar Sosyolojisi**, Ankara Üniversitesi Basımevi Ankara.
- TORKİLDSEN G. (2005). **Leisure and Recreation Management**. 5. Baskı. London: Routledge.

DERGİLER

- AÇIKADA, C. ve ERGEN, E. (1990). **Bilim ve Spor**. Ankara.
- AĞAOĞLU, Y. S., TŞMEKTEMLİGLİ M. Y., Albay, F., Bayrak, M., & Paktaş, Y. (2006). Serbest Zaman Eğitimi ve Önemi. *Millî Eğitim*, 315.
- AKAN, Y. ve ARSLAN, E. (2008). Göç Ekonomisi. Bursa: **Ekin Basım Yayın**
- AKESEN, A., 1978. Türkiye’de Ulusal Parkın Açık hava Rekreasyonu Yönünden Nitelikleri ve Sorunları (Örnek: Uludağ Ulusal Parkı). **İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları**, No:2484/262.

- AKSOY, Z. (2012). Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim **Uluslar arası Sosyal Araştırmalar Dergisi**: 5 (20): 294-295
- AKSU, M. (2015). Ebeveynlerin sosyal sorun çözme becerileri ile çocukların sosyal uyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi.
- ALEXSANDRİS K. & CARROL B. (1997). Demographic differences in the perception of constraints on recreational sport participation: Results from a study in Greece, *Leisure Studies*. 16 (2):107-125.
- ANDRE, E. K., WILLIAMS, N., SCHWARTZ, F. & BULLARD, C. (2017). Benefits of campus outdoor *recreation programs: A review of the literature*. **Journal of Outdoor Recreation, Education, and Leadership**, 9(1), 15–25.
- ARSLAN, M., & ŞAŞMAZ, Ö. (2012). BOŞNAK HALK EDEBİ ÜRÜNÜ SEVDALİNKALARDA TÜRKÇE UNSURLARIN İNCELENMESİ. *Electronic Turkish Studies*, 7(2).
- ARSLAN, S. (2011). Serbest zaman kullanımı: Sıradan serbest zaman etkinlikleri ve sistemli serbest zaman etkinlikleri. **Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 13(2), 1-10.
- BAĞCI, R., SAMET, U. S. L. U., & SARIÇAM, H. (2019). Rekreatyonel etkinliklere katılan ve katılmayan bireylerin mutluluk yönelimlerinin incelenmesi. *Uluslararası Spor Bilimleri Öğrenci Çalışmaları*, 1(1), 27-34.
- BARRABEE, P., BARRABEE, E. L. & FİNNESINGER, J. E. (1955). A normative social adjustment scale', *American Journal of Psychiatry*. *American Journal of Psychiatry*, 112(4), 252-259.
- BOHNERT, A. M., AİKİNS, J. W. & EDİDİN, J. (2007). “The Role of Organized Activities in Facilitating Social Adaptation Across the Transition to College”, **Journal of Adolescent Research**, 22(3): 189-208.
- BOZAN, İ. (2014). Türkiye’de İç Göç Hareketleri ve Göçün Eğitim Üzerinde Etkisi: Bir Durum Çalışması, 8
- BROADHURST, R., “Managing Environments For Leisure And Recreation”, London, GBR: **Rotledge**, 2001, s.3.

- Comparative studies of sojourner adjustment. **Journal of Cross-Cultural Psychology**, 24(2), 221-249.
- BİROL, S. Ş., & AYDIN, E. (2020). Türkiye’de Rekreasyon Birimi Yapılanması İçin Sektör Değerlendirmesi. **Gençlik Araştırmaları Dergisi**, 8(22), 136-146.
- ÇUHADAR, A., & GÖNÜL, K. (2022). SERBEST ZAMAN VE REKREASYON KAVRAMLARI. *ASAD-2021: Spor-Eğitim-Sağlık*, 321.
- DEMİR, C., & DEMİR, N. (2006). Bireylerin boş zaman faaliyetlerine katılmalarını etkileyen faktörler ile cinsiyet arasındaki ilişki: lisans öğrencilerine yönelik bir uygulama. *Ege Academic Review*, 6(1), 36-48.
- DEMİRAY, U. (1987). **Açıköğretim Fakültesi Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Eğilimleri, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını**
- ERGİN, D. Y., & ERMEĞAN, B. (2011, April). Çok kültürlülük ve sosyal uyum. In 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications (Vol. 27, p. 29).
- ERAVŞAR, H. (2020). Rekreasyonun Psikolojik İyilik ve Yaşam Tatminine Etkisi. Ankara: **İksad Yayınevi**.
- ERİKSON, E. H. (1963). *Childhood and Society* (Reissue edition). New York: W. W. Norton & Company.
- ERİKSON, E. H. (1968). *Identity: Youth and Crisis* (unknown edition). New York: W. W. Norton & Company
- EŞİYOK, H. & GÜLCAN, B. (2021). Türkiye’de Yabancı Uyruklu Yüksek Öğretim Öğrencilerinin Turist Davranışları, **Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi**, 4(9): 791-814.
- FORRESTER, S. (2014). *The Benefits of Campus Recreation*. Corvallis, OR: NIRSA
- GEDİK, N. (1985). Gençliğin Boş Zamanları Değerlendirmesi Sorunları. **Tüm Hemşireler Dergisi**, 35.

- GÜLBAHÇE, Ö. (1996). Boş Zamanları Değerlendirme Alışkanlıkları. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı.
- GÜNAY, E., ATILGAN, D., & Serin, E. (2017). Dünya’da ve Türkiye’de göç yönetimi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(2), 37-60.
- GÜRBÜZ, B., ÖNCÜ, E. & EMİR, E. (2020). Boş Zaman Engelleri Ölçeği: Kısa Formunun Yapı Geçerliliğinin Test Edilmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*. 11(2):120-131.
- GÜRBÜZ, M., & AYDIN, A. H. (2012). Zaman kavramı ve yönetimi.
- HACIOĞLU N., GÖKDENİZ, A. ve DİNÇ, Y. (2003). Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi, Edt: A. Gökdeniz, **Detay Yayıncılık**, Ankara, 54-62.
- HAINES, D. J. (2001). Undergraduate student benefits from university recreation. *NIRSA Journal*, 25 (1): 25-33.
- JACKSON, E.L. & HENDERSON, K.A. (1995). Gender-based analysis of leisure constraints. *Leisure sciences*, 17 (1): 31-51.
- JACKSON, E.L. (1983). Activity-specific barriers to recreation participation. *Leisure Sciences*, 6 (1): 47-60.
- KARAHAN, T. F., SARDOĞAN, M. E., ÖZKAMLI, E. & DİCLE, A. N. (2006). “Öğretmen Adaylarında Demokratik Tutum, Nevrotik Eğilimler ve Kendini Gerçekleştirme”, **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 30(3): 149-158.
- KOÇEL, T. (1982). İşletme Yöneticiliği, **İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları** No:132, İstanbul.
- KOÇYİĞİT, M., ERDOĞDU, M., MUSTAFA, U. Y. A. R., & ÇINAR, M. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklerle Sosyalleşme Düzeylerinin İletişim Becerileri ve Duygusal Zekaları Üzerine Etkisi. **Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi**, 6(2), 966-988.

- NIRSA, (2009). Campus Recreational Sports Facilities: Planning, Design and Construction Guidelines. National Intramural-Recreational Sports Association.
- OKSAL, A. (1986). Davranışlarımızın Kaynakları: Güdüler. Davranış Bilimleri I, Anadolu Üniversitesi Yayınları, No: 144, Ankara.
- OMAY, U., (2008) “Boş Zamanın Manipülasyonu Ve Çalışma”, **İş, Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi**, 10 (3), ss.122-147.
- ÖZ, İ. (2016). Küresel Dünyada Turist Göçerler Olarak Yabancı Uyruklu Yüksek Öğretim Öğrencileri: Erzurum Atatürk Üniversitesi Örneği. Türk Göçü 2016 Seçilmiş Bildiriler 1. 143-150.
- ÖZDİLEK, Ç., DEMİREL, M., HARMANDAR, D. “Dumlupınar ve Sakarya Üniversitelerinde Öğrenim Gören Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinliklerine Katılım Nedenleri ve Düzeylerinin Araştırılması”, **Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi**, Cilt:4, Sayı:2, 2007, s.1-13.
- ÖZKİRİŞÇİ, İ. H. (2021). Zaman ve Algı Bağlamında Yeniden Anlamlanan İmge: Hareketli Grafikler ve Deneysel Bir Çalışma.
- SAMDAHL, D.M., HUTCHINSON, S.L. & JACOBSON, S. (1999). Navigating Constraints? A Critical Commentary on Negotiation in Leisure Studies. The Canadian Congress on Leisure Research, Ninth Canadian Congress on Leisure Research, May 12 - 15, Acadia University, Wolfville, Nova Scotia.
- SEARLE, M.S. & JAKSON, E.L. (1985). Socioeconomic variations in perceived barriers to recreation participation among would-be participants. *Leisure Sciences*, 7 (2): 227-249.
- SERÇEK, S., & SERÇEK, G. Ö. (2015). SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİ OLARAK ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN REKREATİF ETKİNLİKLERE KATILMALARI VE SOSYALLEŞMELERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (51), 1-21.

- SEZGİN, A. A., & YOLCU, T. (2016). Göç ile Gelen Uluslararası Öğrencilerin Sosyal Uyum ve Toplumsal Kabul Süreci. **HUMANITAS-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi**.
- STEBBİNS, ROBERT A. (2007), Serious Leisure: A Perspective for Our Time, *FUTURE SURVEY*, 29:9/346 (A), September 2007, p.22.
- ŞAHAN, H. (2008). Üniversite öğrencilerinin sosyalleşme sürecinde spor aktivitelerinin rolü. **Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, 2008(2), 248-266.
- ŞAHİN, C., & ÖNDER, G. Antalya Kepez Kent Ormanı Örneğinde Mesire Alanlarının Rekreasyon Amaçlı Kullanımı. **Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi**, 12(2), 210-222.
- ŞALVARCI, S. and ÜNÜVAR, Ş. (2019). The Effect of Socio-Cultural Adaptation on Employee Satisfaction in Tourism, *Journal of Turkish Tourism Research*, 3(4): 848-863.© 2019 **Türk Turizm Araştırmaları Dergisi**
- ŞEN, S. ve SARIKAYA, İ. (2015). Serbest Zaman Etkinlikleri Dersinde Seçilen Etkinliklerin Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesi. **Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, X:1.
- TAŞÇI, M. (2020). Ortaöğretimde sportif faaliyetlere katılımın bireyin yaşam becerileri üzerindeki etkisinin incelenmesi.
- TINAR, M. Y. (1996). Çalışma Psikolojisi, İzmir.
- TIRAŞÇI, M. (2015). KEŞFÜ'L-HÜMÛM VE'L-KÛRAB FÎ ŞERHİ ÂLETİ'T-TARAB İSİMLİ ANONİM MUSİKİ ESERİNDE ÇALGILAR. **Rast Müzikoloji Dergisi**, 3(1), 59-79.
- UMUT, O. M. A. Y. (2008). Boş zamanın manipülasyonu ve çalışma. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources*, 10(3), 122-147.
- WARD, C. (1996). Acculturation. In D. Landis and R. S. Bhagat (Eds.), *Handbook of Intercultural Training* (pp. 124-147). Thousand Oaks, CA, US: **Sage Publications**, Inc.

WARD, C. and Kennedy, A. (1993b). Where's the" culture" in cross-cultural transition?

WARD, C. and SEARLE, W. (1991). The impact of value discrepancies and cultural identity on psychological and sociocultural adjustment of sojourners. *International Journal of Intercultural Relations*, 15(2), 209-224.

YETİM, A. A. (2005). Sosyoloji ve Spor. **Morpa Kültür Yayınları**. İstanbul.

ZORBA, E. (2008). Türkiye’de Rekreasyona Bakış Açısı ve Gelişimi. **Gazi Haber Dergisi**, 52-55.

TEZLER

ARSLAN, S. (2010). Yetişkin Kent Halkının Belediyelerin Serbest Zaman Eğitimi ile Rekreasyon Etkinliklerinin Sunumuna ve Yaşam Kalitesine Etkisine İlişkin Görüşleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

CEYLAN, E. H. (2019). *Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencileri rekreatif faaliyetlere katılmaya motive eden faktörlerin araştırılması* (Master's thesis, Batman Üniversitesi).

DORUL, E. (2017). Mili Eğitime bağlı görev yapan öğretmenlerin rekreasyon etkinliklerine katılımlarının ve serbest zaman engellerinin incelenmesi (Antalya örneği).

ERGÜL, K (2008). Üniversite Gençliğinin Sportif Rekreasyon Etkinliklerine Yönelik İlgileri ve Katılma Düzeylerinin Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

GÜNGÖRMÜŞ, H. A. (2007). Özel Sağlık-Spor Merkezlerinden Hizmet Alan Bireyleri Rekreasyonel Egzersize Güdüleyen Faktörler. Ankara: Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, s. 14.

- HENDERSON, B.C. (2010). The impact of students recreation centers on social belonging and retention. Master of arts dissertation, Texas Tec University.
- NKOKO, M. M. (2016). Yurtdışında eğitimin zorlukları: Türkiye, Akdeniz üniversitesi uluslararası öğrenciler örneği.
- ÖZKAN, S. (2018). *Kamu personelinin serbest zaman etkinliklerine katılımına engel teşkil eden faktörler ile serbest zaman etkinliklerine katılımı kolaylaştıran faktörlerin incelenmesi* (Master's thesis, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- POLAT, C. (2017). Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel etkinliklere katılım engellerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi (Kütahya ili örneği) (Master's thesis, Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- SAĞINÇ, N. (2011). Üniversite Yaşamına Uyum Sürecine Etki Eden Faktörler ve Birbirleri ile İlişkileri. (Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- TAMER, K. (1998). Sportif rekreasyon etkinliklerine liderlik eden antrenörlerin lider davranış boyutları, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Ankara
- WILSON, J. (2013). Exploring the past, present and future of cultural competency research: Therevision and expansion of the sociocultural adaptation construct. Unpublished doctoral dissertation. Victoria University of Wellington.
- YILMAZ, E. (2019). *Batman ilinde görev yapan kadın öğretmenlerin fiziksel aktivite mekân seçimi ve fiziksel aktiviteye katılım sıklığını engelleyen unsurların incelenmesi* (Master's thesis, Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- YILMAZ, M. (2020). *Suriyeli mülteci öğrencilerin okul ortamına uyumu* (Doctoral dissertation, İstanbul Medeniyet Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı Eğitim Kurumları İşletmeciliği).

İNTERNET KAYNAKLARI

- ARWEN. (2008). Dünyadaki Göçlerin Nedenleri, <https://www.delinetciler.org>
- BAŞEL, H.. (2007). Türkiye’de Nüfus Hareketleri ve İç Göçün Nedenleri, 1 (53): 515-542 dergipark.gov.tr/@halisbasel
- BENATUIL, D. (2018). Recreation, Non-formal Education and Socialization as Factors Enhancing Well-Being. The Place of the Madrich in the Jewish Community. In: Rodriguez de la Vega, L., TOSCANO, W. (eds) Handbook of Leisure, Physical Activity, Sports, Recreation and Quality of Life. International Handbooks of Quality-of-Life. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-75529-8_4
- BERRY, J. W., Poortinga, Y. H., Breugelmans, S. M., Chasiotis, A., & Sam, D. L. (2011). Crosscultural psychology: Research and applications. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511974274>
- BULAK, A. (2015). *Göç olgusuna teorik bir bakış* (Doctoral dissertation, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- CHAN, J., To, H.P. & CHAN, E. (2006). Reconsidering Social Cohesion: Developing a Definition and Analytical Framework for Empirical Research. *Social Indicators Research*, 75, 273–302. <https://doi.org/10.1007/s11205-005-2118-1>
- CHU, T. L. (Alan), & ZHANG, T. (2018). Sport Club Participation and Health-Related Outcomes in College Students: Comparisons by Sex and Academic Classification. *Recreational Sports Journal*, 42(1), 33–47. <https://doi.org/10.1123/rsj.2016-0030>
- COHE, (2020). Council of Higher Education Turkey. University Monitoring and Evaluation General Report. <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/2020/universite-izleme-ve-degerlendirme-genel-raporu-2019.pdf> Access: 18.04.2022.

- COHE, (2022). Council of Higher Education Turkey. 'Higher Education Information Management System'. <https://istatistik.yok.gov.tr/> Access: 18.04.2022.
- DUERDEN, M.D. & Witt, P.A. (2010). The Impact of Socialization on Youth Program Outcomes: A Social Development Model Perspective, *Leisure Sciences*, 32:4, 299-317, DOI: 10.1080/01490400.2010.488189
- GRİFFİTH, M. D., WALKERr, J. T. & COLLİNS, J. R. (2011). Examining Differences in Socialization Opportunities among Student Work Groups in a University Recreation Department. *Recreational Sports Journal*, 35(2), 107–116. <https://doi.org/10.1123/rsj.35.2.107>
- GÜRBÜZ, B., ÖNCÜ, E. ve EMİR, E. (2020). Boş Zaman Engelleri Ölçeği: **Kısa Formunun yapı geçerliğinin test edilmesi. Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi**, 11(2), 120-131. [http://dx.doi.org/10.17155/omuspd\(link is external\)](http://dx.doi.org/10.17155/omuspd(link is external).). 602660
- ISSAWİ, S., & DAUPHİN, B. (2017). Industry Versus Inferiority. https://doi.org/10.1007/978-3-319-28099-8_593
- JACKSON, E.L. & RUCKS, V.C. (1995). Negotiation of Leisure Constraints by Junior-High and High-School Students: An Exploratory Study, *Journal of Leisure Research*, 27:1, 85-105, DOI: [10.1080/00222216.1995.11969978](https://doi.org/10.1080/00222216.1995.11969978)
- JACKSON, E.L., CRAWFORD, D.W. & GODBEY, G. (1993). Negotiation of leisure constraints, *Leisure Sciences*, 15:1, 1-11, DOI: [10.1080/01490409309513182](https://doi.org/10.1080/01490409309513182)
- OECD (2022). Number of students (indicator). doi: 10.1787/efa0dd43-en (Accessed on 10 August 2022).
- SCHİFER, D. & VAN DER NOLL, J. (2017). The Essentials of Social Cohesion: A Literature Review. *Social Indicators Research*, 132, 579-603. <https://doi.org/10.1007/s11205-016-1314-5>

STEBBİNS, Robert A. (1999); Serious Leisure, Leisure Education, and Wayward Youth, www.soci.ucalgary.ca adresinden 04.04.2008 tarihinde alınmıştır.

YAYLAGÜL, C.. (2011). Göç Sorunu ve Yeni Göç Politikalarının Uygulamasında Kent Konseylerinin Birleşimi, www.academia.edu.tr

EKLER

EK 1 Ölçekler

EK 2 Etik Kurul Kararı

EK 1 Ölçekler

Değerli katılımcı,

Bu araştırma, sizlerin serbest zaman değerlendirme alışkanlıklarınız ve sosyo-kültürel uyumunuz ile ilgili çeşitli değişkenleri aydınlatmak üzere tasarlanmıştır. Lütfen sayfa başında yer alan açıklamaları dikkatlice okuyarak ifadeleri cevaplandırınız. Cevaplarınız sadece bu araştırma kapsamında kullanılacaktır. Katılımınız için teşekkür ederiz.

Saygılarımızla

Ahmed Malka

İstanbul Aydın Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Doç. Dr. Ali Selman Özdemir

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

(Danışman Öğretim Üyesi)

Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Cinsiyet ve Yaş bilgileriniz?

Yaşınız (Belirtiniz):	Cinsiyetiniz: Kadın() Erkek())
---------------------------------------	--

2. **Uyruğunuz** (Hangi **ülke vatandaşı**sınız?):.....

3. **Kaç yıldır/aydır Türkiye’de bulunmaktasınız? (Lütfen Belirtiniz):**
.....

4. **Devam ettiğiniz ya da mezun olduğunuz eğitim alanı bilgilerinizi işaretleyiniz.**

Üniversite	Program	Öğrenim Alanı	Okulda Kaçınıcı Yılıınız?
Devlet () Vakıf ()	Önlisans () Lisans () Yüksek Lisans () Doktora ()	Fen Bilimleri ve Matematik () Sağlık Bilimleri () Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler () Eğitim Bilimleri () Mimarlık, Planlama ve Tasarım () Mühendislik () Ziraat, Orman ve Su Ürünleri () Spor Bilimleri () Güzel Sanatlar () Hukuk () Filoloji () İlahiyat () Diğer (Lütfen Belirtiniz):	Lütfen Belirtiniz:

5. Toplumdaki kişilerin refah düzeyini düşündüğünüzde, kendinizi bu refah düzeyinin hangi basamağında görüyorsunuz?

Çok Kötü () Kötü () Normal () İyi () Çok İyi ()

6. Serbest zamanlarınızı düzenli olarak değerlendirdiğiniz herhangi bir hobiniz, amatör bir uğraşınız veya sürdürdüğünüz bir gönüllülük faaliyetiniz var mı?

Var () Yok (), (Var ise lütfen aktivite/faaliyet adını belirtiniz
.....)

7. Kendi ülkenizde, serbest zamanlarınızı en sık değerlendirdiğiniz aktivitenizi yazınız.

.....

8. Türkiye’de serbest zamanlarınızı en sık değerlendirdiğiniz aktivitenizi yazınız.

.....

9. İmkanınız olsa, yapmak/denemek isteyeceğiniz üç aktiviteyi sizin için önem sırasına göre yazınız.

1.....2.....3.....

10. Okul içinde veya dışında, aktif olarak üye olduğunuz ve etkinliklerine katıldığınız herhangi bir öğrenci topluluğu, sosyal kulüp ya da spor merkezi üyeliğiniz var mı?

Var () Yok ()

11. Serbest zaman değerlendirme aktivitelerine katılmak için bütçe ayırmakta zorlanıyor musunuz?

Evet () Hayır () Kısmen()

12. Katılabildiğiniz serbest zaman değerlendirme aktivitelerinden tatmin olma düzeyiniz nedir? (Lütfen tek seçenek işaretleyiniz)

() Çok tatmin oluyorum() Tatmin oluyorum() Tatmin olmuyorum ()

Hiç tatmin olmuyorum

SOSYO-KÜLTÜREL UYUM ÖLÇEĞİ	Hiç Yetkin Değilim	Yetkin Değilim	Fikrim Yok	Yetkinim	Oldukça Yetkinim
Değerli katılımcı, Sosyo-kültürel uyum, yeni bir kültürel çevreye uyum sağlama ve yeni bir kültüre katılan bireylerle etkili bir şekilde iletişim kurma becerisini ifade etmektedir. Aşağıda, şu an yaşadığınız sosyo-kültürel ortama olan uyumunuzu ölçen ifadeler yer almaktadır. Lütfen her bir ifadenin karşısında yer alan seçeneklerden, sizin için uygun olanı işaretleyiniz ve cevaplanmamış hiçbir ifade bırakmayınız.					
İlişki kurma ve sürdürme	1	2	3	4	5
Akademik / iş sorumluluklarını yönetme	1	2	3	4	5
Sosyal etkinliklerde etkileşim kurma	1	2	3	4	5
Hobilerimi ve ilgi alanlarımı devam ettirme	1	2	3	4	5
Çevremdeki gürültü seviyesine uyum sağlama	1	2	3	4	5
Diğer insanların hareketlerini ve yüz ifadelerini doğru yorumlama ve tepki verme	1	2	3	4	5
Diğer insanlar / iş arkadaşları ile etkin bir şekilde çalışma	1	2	3	4	5
İstedğim toplumsal hizmetleri elde edebilme	1	2	3	4	5
Nüfus yoğunluğuna uyum sağlama	1	2	3	4	5
Anlama ve konuşma (Türkçe)	1	2	3	4	5
Konuşma hızımı kültürel açıdan uygun bir şekilde değiştirme	1	2	3	4	5
Performansımı geliştirmeye yardımcı olmak için diğer insanlardan / çalışma arkadaşlarımdan geribildirim alma	1	2	3	4	5
Diğer insanların duygularını doğru bir şekilde yorumlama ve bunlara tepki verme	1	2	3	4	5
Toplumsal faaliyetlere katılma veya iştirak etme	1	2	3	4	5
Yolumu bulma	1	2	3	4	5
Karşı cinsten üyelerle etkileşim kurma	1	2	3	4	5
Fikirlerimi diğer insanlara / iş arkadaşlarına kültürel açıdan uygun bir şekilde ifade etme	1	2	3	4	5
Bürokrasiyle uğraşma	1	2	3	4	5
Yaşam hızına uyum sağlama	1	2	3	4	5
Okuma ve yazma (Türkçe)	1	2	3	4	5
Davranışımı sosyal normlara, kurallara, tutumlara, inançlara ve geleneklere uyacak şekilde değiştirme	1	2	3	4	5

BOŞ ZAMAN ENGELLERİ ÖLÇEĞİ (Kısa-Form)		Kesinlikle Önemsiz	Önemsiz	Önemli	Çok Önemli
Değerli katılımcı, Aşağıda, serbest zaman aktivitelerine katılımızı engelleyebileceği düşünülen bazı ifadelere yer verilmiştir. Lütfen her bir ifadenin karşısında yer alan seçeneklerden, sizin için uygun olanı işaretleyiniz ve cevaplanmamış hiçbir ifade bırakmayınız.					
1	Aktivitelerin yorgunluk hissi vermesi	1	2	3	4
2	Kendini yorgun hissetmek	1	2	3	4
3	Sakatlanmaktan korkmak	1	2	3	4
4	Nerden öğreneceğini bilmemek	1	2	3	4
5	Nerede katılacağını bilmemek	1	2	3	4
6	Öğretecek kimsenin olmaması	1	2	3	4
7	Tesis donanımının yetersiz olması	1	2	3	4
8	Tesislerin yetersiz olması	1	2	3	4
9	Tesislerin kalabalık olması	1	2	3	4
10	Arkadaşlarının zamanının olmaması	1	2	3	4
11	Berber katılacak kimsenin olmaması	1	2	3	4
12	Arkadaşlarının bu tür etkinliklere katılmaktan hoşlanmaması	1	2	3	4
13	Aile için zaman ayırmak zorunda olmak	1	2	3	4
14	Sosyal etkinlikler için zaman ayırmak zorunda olmak	1	2	3	4
15	Program zamanlarının uygun olmaması	1	2	3	4
16	Geçmişte bu tür etkinlikleri sevmemek	1	2	3	4
17	İlgili olmamak	1	2	3	4
18	Rutin programı bozmak istememek	1	2	3	4

EK 2 Etik Kurul Kararı

Evrak Tarih ve Sayısı: 28.09.2022-63534

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : E-88083623-020-63534
Konu : Etik Onayı Hk.

28.09.2022

Sayın Ahmed MALKA

Tez çalışmanızda kullanmak üzere yapmayı talep ettiğiniz anketiniz İstanbul Aydın Üniversitesi Etik Komisyonu'nun 08.09.2022 tarihli ve 2022/14 sayılı kararıyla uygun bulunmuştur. Bilgilerinize rica ederim.

Dr.Öğr.Üyesi Alper FİDAN
Müdür Yardımcısı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : BSC46KK6A3 Pin Kodu : 54142

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/istanbul-aydin-universitesi-ebys?>

Adres : Beşyol Mah. İnönü Cad. No:38 Sefaköy , 34295 Küçükçekmece / İSTANBUL

Telefon : 444 1 428

Web : <http://www.aydin.edu.tr/>

Keş Adresi : iau.yazisleri@iau.hs03.kep.tr

Bilgi için : Tuğba SÜNNETÇİ

Unvanı : Yazı İşleri Uzmanı

Tel No : 31002

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı soyadı: Ahmed Malka

Eğitim Bilgileri

Lise: İrak, kürdistan lise okulu

Lisans: İrak, Erbil Salahaddin üniversitesi

Lisansüstü: İstanbul aydın üniversites

Diler

İngilizce, Türkçe

Mesleki Deneyim

2019-2020: İrak, Erbil, zinar orta okulu Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü.